СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 296. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ГРУДНЯ 1951. No. 296. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 20, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 – Тел. У Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

УРЯД ЗАКЛИКАЄ ДО ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ СТРАЙКУ В СТАЛІВНЯХ

Вашингтон, 18 грудня. — Сірус С. Чінг, директор Служби Федерального Посередництва закликав на переговори юнію робітників сталевої промисловости і десять представників сталевої промисловости до Вашингтону на четвер. „Можливість перерви продукції в сталевій промисловості — це велика шкода для народу Злучених Держав" — сказано в телеграмі Чінга. — „Всяке зменшення праці в цій ключевій промисловості неґативно відіб'ється на нашій економіці і матиме безпосередні шкідливі наслідки у наших оборонних змаганнях. Добро країни вимагає, щоб я негайно запропонував обом сторонам всі послуги, які є в моєму розпорядженні в цій справі".

Тим часом з Питсбурґу повідомляють, що сталеві промисловці не хочуть поступитися і підвищити платню робітникам більше як на 6 центів, а юнія не хоче відступити від своєї вимоги підвишки на 15 ц., крім інших точок. Тому навіть серед найсприятливіших настроїв страйк передбачений і він може потривати найменше тиждень. Бюро Стабілізації Цін у Вашингтоні не має наміру дати дозвіл на підвишку ціни сталі понад те, що передбачує закон. Директор бюра Майкел ДіСал каже, що „ми не можемо окуплювати мир у сталевій промисловості неоправданою півишкою цін.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ВИДАВ ПОНАД 26 МІЛЬЙОНІВ НА ВОЯКІВ

Вашинґтон. — Е Роланд Гариман, президент Американського Червоного Хреста, виявив, що ця установа видала майже третину усіх своїх фондів в бюджетовім році 1950-51 на допомогу американським воякам. Загаьна сума допомоги досягла $26,800,000. У перших місяцях Корейської війни треба було дати поміч найближчій рідні самих вояків, така допомога становила по $316,000 місячно. Крім того треба було посилати допомогу в несподіваних випадках на Далекий Схід до Европи, Північної Африки, Нової Фунляндії, Аляски, Карібських островів, на Гаваї. Для обслуги вояків працює в самій Америці персонал А. Ч. Х. в кількості 1,750 осіб. Найуспішнішу допомогу дає А. Ч. Х. воякам по шпиталях.

МОСКАЛЬ БОЇТЬСЯ ЇХАТИ З АМЕРИКАНСЬКОЇ ТЮРМИ ДО СОВЄТІВ

Денвер, у стейті Колорадо. — Рада паролів стейту Колорадо оголошує, що совєтський громадянин Александер Дж. Лебедєв, у віці 43 років, має вийти цими днями з тюрми на умовну волю, одначе прохає, щоб його не відсилати до його батьківщини. Він подав прохання до президента, щоб його не депортували до Росії. Він був засуджений на кару тюрми за крадіж речей з залізничого складу. Він приїхав до Злучених Держав, коли йому було два роки, а в другій світовій війні служив в американській повітряній фльоті.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАБОРОНЯЄ УРЯДОВЦЯМ ПРИЙМАТИ ПОДАРУНКИ

Вашинґтон. — През. Труман попередив, що урядовці у федеральній службі не сміють приймати ні від кого, крім уряду, жадних подарунків ані брати участь у забавах, які мають на меті впливати на урядовця і викликати його прихильність до якоїсь справи. Президент писав про це в листі до Ремунда Фолі, адміністратора Федерального Бюра Мешкань. Р. Фолі оголосив цей лист публічно і при цьому заявив, що це стосується до всіх урядовців, а не тільки до його бюра. За непослух такому наказові буде переведена дисциплінарна кара.

● **Нема грошей на знищення палацу Морґана в місцевості Ґлен Ков, на Лонґ Айленд,** під Ню Йорком, у якій мешкали совєтські делеґати ОН. Щоб розібрати цей палац, потрібно для цього 30,000 дол. Громада забрала палац за незаплачені податки. Там є 55 кімнат і 55 купалень, одначе ніхто не хоче палацу купити, хоч самий ґрунт вартий 15.000 дол.

ХИМЕРНА ПОГОДА У СХІДНІХ СТЕЙТАХ

Вівторок був критичним днем для східніх стейтів з уваги на незвичайну змінливість погоди. Ранком був холод від снігу, який випав попереднього дня. Перед полуднем почав іти дощ, який після обіду перемінився у справжню бурю. Дощова буря гнала з такою силою, що в деяких місцях цілковито припинився вуличний рух і навіть перестала йти пошта. В наслідок буревію багато осіб зазнали покалічень, а шпиталі не були в силі висилати амбулянси на всі телефонічні заклики. — Трагічна подія трапилася на нововідкритім широкім шляху стейту Ню Джерзі в околиці Бордентавн. П'ять вояків, які їхали автом з табору Леджен у стейті Норт Каролайна на святочну відпустку до Ню Йорку й до Массачусетс, серед буревію наїхали на вантажне авто ззаду, розторощили своє авто і загинули на місці. Тільки один лишився живий, але він смертельно поранений. Це 17-річний вояк Джеймс Робертсон із Спрінґфілд, Масс., який лежить у шпиталі в Филаделфії. У місті Бейон, Н. Дж. лопнули водопроводи з невідомих причин, і мешканці не мають води. Крім того, сповіщають про поодинокі випадки смерти в кількох місцевостях. На найближчий час передбачують мороз в наслідок великих снігів, які впали в північно-західніх стейтах.

В АМЕРИЦІ

● **Десять акрів землі з мільйонерським палацом,** вартістю в $100,000, продала громада Токсідо, у стейті Ню Йорк, за $1,500. Місто забрало палац за незаплачені податки в сумі $10,000.

● **Три морські піхотинці, що згинули в боях в Кореї, дістали посмертні почесні медалі з департаменту оборони.** Імена ґероїв такі: лейтенант Роберт Д. Рім з Елизабеттавн, Па.; сержант Вилием Дж. Віндріч, з Карлсбад, Каліфорнія; вояк Волтер К. Монаґаж з Сіятл, Ваш.

● **Дрункометер — це винахід для перевірки, чи шофери, які порушують правила їзди** для авт, бувають п'яні під час випадку. Його вживають вже в Йонкерсі, Н. Й.

● **Страйк аґентів асекураційного Т-ва „Пруденшел"** в стейті Індіяна закінчується. Там повернулося 75 відсотків аґентів до роботи.

● **Департамент оборони використовує торговельні літаки** для військової мети. Наперед будуть притягнені до служби чотиримоторові літаки. Власники дістануть повідомлення за 48 годин наперед про мобілізацію літака для військових потреб.

● **Дістав по десяти роках картку з святочними побажаннями** Губерт А. Флагерті з міста Дженіва, Н. Й. Вона була вислана в 1941 р. на острів Ґвам, де Флагерті тоді працював. Поки картка дійшла на адресу, він попав у японську неволю. Картка ходила за ним, аж тепер пошта його віднукала.

СТАРІ ПРИЯТЕЛІ і головні архітекти аліянтської перемоги в другій світовій війні, аліянтський головний командант в Европі ген. Двайт Айзенгавер і британський прем'єр Винстон Черчил, зустрілись знову на „старому побоєвищі" під час теперішніх відвідин Черчила в Парижі. З поінформованих кол повідомлено, що ген. Айзенгавер готов зрезиґнувати зі своєї політичної карієри і кандидатури на президента Злучених Держав та залишитись на пості в Европі, якщо Англія приступить до плянованої спільної европейської армії.

БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ЗАПОВІДАЮТЬ СПІВПРАЦЮ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ І ОБОРОНИ

Париж. Британський прем'єр Винстон Черчил і секретар закордонних справ Ентоні Іден заповіли вчора зв'язок і співпрацю Британії в справах европейської армії та европейської єдности в далеко більшій мірі, ніж це зробив офіціяльно британський уряд будь-коли досі. Це стверджено в офіціяльній заяві, яку проголошено в результаті дводенних нарад цих двох британських державних мужів і їх дорадників з очолюваним прем'єром Рене Плевеном французьким урядом. В спільній заяві стверджено такі головні 4 пункти англо-французької політики: 1. Створення европейської армії є „правильним шляхом" для включення демократичної Німеччини в оборонну систему Европи; 2. Всі заходи, які ведуть до скріплення єдности Европи, треба вітати і піддержувати; 3. Британія постановляє задержати свої збройні сили на европейському континенті та зв'язати їх з оборонними силами Европи для спільного вишколу, постачення й діяння на суші, на морі і в повітрю; 4. Британія „зв'яжеться якнайтісніше з европейською оборонною спільнотою в усіх стадіях її політичного і військового розвитку". В заяві сказано, що плянова спільна европейська армія буде великим кроком для об'єднання Европи та для скріплення оборонних завдань Північно-Атлантійського Пакту. Окремо згадано в цій заяві теж про плян Шумана, який передбачує злиття европейської вугільної і стальної промисловостей, та який вважається господарською базою для політичного об'єднання Европи. Піддержуючи всі ці заходи та заповідаючи свою співпрацю в них, Британія, проте, відмовляється від формального включення в них.

ВІДОМІ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОКОМУНІСТИ ПОЇХАЛИ ДО РОСІЇ

Вашинґтон, 18 грудня.—Сенатські слідчі чинники виявили, що 14 американських провідних членів різних робітничих юній, відомих своїми прокомуністичними настроями, дістали паспорти на виїзд до Европи, а тепер опинилися в Совєтах. Вони дістали на дорогу гроші від своїх юній. Голова сенатської підкомісії внутрішньої Безпеки, сенатор Пат МкКарран, заявив, що в московських газетах опубліковано промови цих американців, які вони виголосили при різних нагодах і в яких вони вихвалюють совєтську владу. Підкомісія оголосила протокол тайних переслухань підкомісії з якого видно, що американські юністи брали участь в першотравневій параді у Москві, сиділи поруч Сталіна і дістали по $50 на купівлю подарунків в Росії. За це сен. Мек Карран скритикував гостро департамент стейту, закидаючи йому недогляд при видаванні паспортів до країн Західньої Европи, через яких вони дістали американські віза в Европі на продовження подорожі до Росії.

ПОМЕРЛА ПИСЬМЕННИЦЯ ДОРОТІ ДІКС

Ню Орлінс, 16 грудня. — У шпиталі Туро померла у віці 90 років письменниця, відома упродовж 55 років своєї письменницької творчости під іменем Дороті Дікс. Її дійсне ім'я було Елизабет Меріветер Гілмер. Вона вславилася як дорадниця закоханих, яким давала щоденні поради у відповідь на писані до неї листи. Таких листів вона діставала по 2,000 тижнево. Відповіді на ці листи містили різні газети з підписом Дороті Дікс, і їх читали мільйони людей. Крім любовних порад, вона була кореспонденткою часописів під час голосних судових розправ. Почала писати з конечности, щоб утримати свого хворого чоловіка. Її річний прибуток нараховували на $75,000.

ПРОГОЛОШЕНО СПИСОК АЛІЯНТСЬКИХ ВОЯКІВ В КОМУНІСТИЧНОМУ ПОЛОНІ

З ПОНАД 11.000 ПРОПАВШИХ АМЕРИКАНЦІВ ТІЛЬКИ 3.198 НА СПИСКУ; ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ПОЛОНЕНИХ АЛІЯНТІВ — 11.559; ПОЛОНЕНИХ ЧЕРВОНИХ — 132.474

Токіо, 19. грудня. — Аліянтське командування проголосило сьогодні переданий вчора комуністичними представниками на мирових переговорах в Панмунджом список полонених червоними аліянтських вояків в Кореї, на якому, між загальною кількістю 11.559 аліянтських полонених є тільки 3.198 американців, хочадосі понад 11.000 самих тільки американців зараховано до „пропавших в акції". Крім того, аліянтський представник заявив, що аліянтське командування, після першого простудіювання одержаного від комуністів списку полонених, ставиться до нього та до його точности з великим скептицизмом. Аліянти зі свого боку передали червоним список їх вояків в аліянтському полоні, загальна кількість яких виносить 132.474, з того понад 20 тисяч китайців. В аліянтський список не включені полонені ворожі вояки, що походять з території Південної Кореї. Із загальної кількости 11.599 аліянтських полонених на комуністичному списку є 7.142 корейських вояків, 3,198 американців, 919 британців, — 234 турків, 40 филипинців, 10 французів, 6 австралійців, 4 південно-африканських вояків, три японці, та по одному канадійцеві, грекові і голандцеві. Негайно після проголошення цього списку аліянтських полонених в аліянтських і зокрема в американських колах виникли оправдані побоювання, що велика частина з цих майже вісьмох тисяч американських вояків, що їх немає на списку, але яких зараховано до „пропавших в акції", — впала жертвою масового комуністичного народовбивства, тим більше, що вже досі були різні повідомлення про масакру аліянтських полонених комуністами. Згідно з комуністичним списком, аліянтські полонені приміщені в 11 таборах полонених, розташованих в північно-західній Кореї, головно над рікою Ялу, на корейсько-манджурському кордоні. З аліянтського боку признається, що обмін списками полонених — „двигнув великий крок вперед" переговори в справі перемир'я, проте ще залишається багато до обговорення не тільки відносно перемир'я, але й заки аліянти погодяться прийняти — переданий їм комуністами список полонених.

ГЕН. ДІН НА СПИСКУ ПОЛОНЕНИХ

Мунсан, Корея. — На переданому комуністами списку аліянтських полонених є теж ім'я генерала Вільяма Ф. Діна, відомого героя з Таеджон, названого між „пропавшими в акції" вже в перших місяцях війни. Ген. Дін перший в корейській війні був відзначений Медалею Чести. Згідно з комуністичним списком, він мав перебувати в комуністичному таборі полонених в Пйонґянґ. — Проте, аліянтське командування попереджує, що доля ген. Діна все ще залишається загадкою, бо хоча його ім'я є на списку полонених, проте там не подано його військового серійного числа, як це зроблено теж у випадку ще тільки чотирьох інших полонених на списку. Про ген. Діна кружляли всілякі поголоски й навіть зголошувалися такі, які „на власні очі" бачили його трупа. Аліянтське командування попереджує, що комуністичний список може бути неточний, що ще можуть бути прикрі і приємні розчарування, бо комуністи не погоджуються впустити до таборів полонених комісію Червоного Хреста, яка перевірила б виготовлений ними список. Рівночасно департамент оборони у Вашинґтоні почав негайно висилку повідомлень до найближчих родин названих на списку полонених, теж зі свого боку перестерігаючи, що список не був перевірений і в ньому могли б бути неточності. Вся американська преса проголошує подані на комуністичному списку імена і їх теж відчитується серіями через усі радіостанції. Між проголошеними досі в пресі іменами (до літери „Е") є деякі, що їх можна б вважати українськими: — Баранський, Бартоломів, Білик, Долинський, Донецький, Челюсняк, Хома, Дутра та ін.

ПІВДЕННІ КОРЕЙЦІ „ПРИГОЛОМШЕНІ" КОМУНІСТИЧНИМ СПИСКОМ ПОЛОНЕНИХ

Пусан, Корея. Представник очолюваного президентом Синґманом Рі уряду південнокорейської республіки заявив, що населення Південної Кореї „приголомшене" неточністю переданого комуністами списка полонених, за яким може скриватися найстрашніша людська трагедія і рівночасно злочин. На списку подано всіх 11,559 аліянтських полонених, в тому тільки 7,000 корейців, тоді коли на списку південно-корейського командування є понад 88,000 корейських вояків, зарахованих до „пропавших в акції". Що могло статися з тими понад 80,000 пропавших корейців, що їх немає на комуністичному списку полонених? Крім того, південно-корейський уряд, оправдано підозріваючи страшний злочин комуністичного народовбивства а неточність списку, домагається теж, щоб комуністи розрахувались з тих десяток тисяч цивільних корейців, яких вони інтернували. Корейський уряд окремо висловлює свою радість, що на списку полонених є ген. Дін, якого називає „великим вояком і приятелем Кореї".

ЕВРОПА ПЛЯНУЄ ВЛАСНИЙ ОСЕРЕДОК АТОМОВИХ ДОСЛІДІВ

Париж. — Тут в головній квартирі Виховної, Наукової і Культурної Організації Об'єднаних Націй (ЮНЕСКО) відбувається конференція вчених специялістів в атомовій енергії, на якій видвигнено пропозицію побудувати в Европі окремий осередок атомових дослідів на міжнародній базі і цим з одного боку припинити „втечу" молодих европейських атомових вчених і спеціялістів до Злучених Держав, а з другого боку унезалежнити Европу від Америки в тій важливій ділянці модерної науки. Вже у висліді теперішніх нарад мав би бути приготований відповідний конкретний плян переведення в життя цього задуму. Плян буде приготований тільки „в принципах" і опісля забере ще бодай рік часу, щоб його спрецизувати та представити урядам заінтересованих европейських країн. Кошти самих студій мали б виносити коло 200 тисяч долярів, а кошт будови такого европейського атомового осередку передбачується на 15 до 18 мільйонів долярів. Місця для такого осередку ще не визначено, але швайцарський уряд вже запропонував свою територію. В теперішніх нарадах, крім цілого ряду інших европейських вчених, беруть участь відзначені нагородою Нобля Н. Богр, В. Гайзенберґ та сер Дж. Томсон.

НОВІ МИСТЕЦЬКІ УСПІХИ РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

Морей, Кентокі. — В останіх повідомленнях департаменту мистецтва Морейського Стейтового Каледжу подибується згадку про нові успіхи видатного нашого композитора і музика, проф. Романа Придаткевича. Дня 11-го грудня там відбувся концерт струнної оркестри, в програму якої була включена теж „Симфонія з невідомої кантати" Баха-Придаткевича. Оркестрою диригував — Дейвид Гованс, при асисті Р. Придаткевича. Цей самий департамент проголосив програму концертів творів Беттовена у скрипковому виконанні Романа Придаткевича та при фортепіяновому акомпаніяменті Ганни Придаткевич. Один з цих концертів вже відбувся 27-го листопада, а дальші відбудуться 15-го січня, 19-го лютого і 18-го березня наступного року. Проф. Придаткевич своїми композиціями та своєю мистецькою інтерпретацією музичних творів здобув собі великий авторитет та признання в американських музичних колах. Проблизно рік тому відомий американський диригент Стоковський з великим успіхом виконав Денвер, Колорадо, Симфонію Придатквича. Впродовж останніх місяців проф. Придаткевич дав низку концертів в поодиноких місцевостях стейтів Теннесі і Луїзіяна, здобуваючи собі суперлятивну оцінку місцевої критики, що називає його „одним з передових композиторів-скрипачів Америки", завжди підкреслюючи його українське походження та красу виконуваних ним українських композицій.

СОВЄТИ ПОВІДОМИЛИ ПРО РОЗСТРІЛ ДВОХ ВИШКОЛЕНИХ АМЕРИКАНЦЯМИ „ДИВЕРСАНТІВ"

Лондон. — Совєтське офіціяльне аґенство ТАСС повідомило про розстріл в Совєтському Союзі двох осіб, що мали бути звербовані американцями в таборі скитальців в Німеччині та окремо вишколені і опісля скинені на парашутах на території Совєтського Союзу в цілях „шпигунства і диверсії". — Страчені, якийсь А. І. Османов та І. К. Саранцев, ніби признались на суді, що минулого літа американці скинули їх на території Молдавської ССР. Вони були арештовані совєтськими властями безпеки і при них знайдено фальшиві документи, зброю та „інші засоби для ведення шпигунської і диверсійної активности", як теж більші суми грошей. Османов і Саранцев мали признатися, що вони, після відповідного вишколу, були перевезені американцями до Греції і опісля скинені на совєтській території. — Після виконання своїх завдань — вони мали перейти до місцевости Карс в Туреччині і там зустрітись з американськими розвідчиками. — Представник державного департаменту у Вашинґтоні заявив, що „ми нічого не знаємо про тих людей і нам теж нічого невідомо про цей випадок."

ПОЧАЛИСЯ ВИБОРИ В ІРАНІ

Тегеран. Іранський прем'єр виголосив вчора передвиборчу промову, започатковуючи цим формально самі вибори, що мають в цій країні довгу і складну процедуру. Негайно після того прем'єр відбув нараду з новоствореною „великою радою" для переведення краєвих виборів, які почалися від вибору і влаштування виборчих приміщень. Губернатор Тегерану запросив 108 представників шістьох категорій населення та запропонував їм вибрати окремий комітет, зложений з дев'ятьох осіб, що й мав би практично зайнятися переведенням виборів. Подібні заходи почалися вже теж в північних провінціях країни. Вибори в південних районах мають відбутися пізніше. Прем'єр в своїй передвиборчій промові висловив жаль, що йому не пощастило перевести в парляменті нового виборчого закону вже перед цими виборами, що ще відбудуться на підставі закону з-перед 40 років. В Ірані має право голосувати кожний чоловік, у віці понад 20 років.

В СВІТІ

● **Голова еспанського уряду, ген. Франко,** заявив, що „Еспанія готова всіми можливими способами допомогти Злученим Державам в обороні західної цивілізації перед большевизмом" — повідомив конґресмен Кеннет Б. Кітінґ, республіканець з Ню Йорку, що тепер саме є на відвідинах в Мадриді.

● **Британський і французький представники в Москві передали** совєтському урядові дипломатичні ноти, правдоподібно з відповіддю цих країн на совєтське обвинувачення відносно аліянтської оборонної підготовки на Близькому Сході.

● **Комуно-польська преса,** зокрема варшавська „Трибуна Люду", виступила з обвинуваченнями проти католицьких єпископів, зокрема проти архиєпископа Стефана Вишинського, теперішнього примаса, закидуючи їм „відсутність патріотизму" та неґативне становище відносно польських претенсій до східно-німецьких територій.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):		Число з понеділка (з англійською частиною):	
One year	$ 3.00	На рік	$ 3.00
Six months	$ 2.00	На пів року	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТРАЙК В СТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Президент „Юнайтед Стіл Воркерс оф Америка", Филип Морей, заявив, що робітники його юнії, яка належить до Конґресу Індустріяльних Організацій, вийдуть на страйк в півночі 31 грудня цього року. Він навіть дав зрозуміти, що вже мало часу, щоб можна було договоритися з представниками сталевої промисловости і страйк спинити. Це до певної міри зрозуміло, коли брати під увагу одного з представників сталевої промисловости, який недавно заявив, що треба аж 6 місяців, щоб можна було розглянути і перевірити нові домагання юнії.

Сталева промисловість, як відомо, заважує на всьому господарстві країни. В політиці кажуть в Америці, що „як іде Мейн, так іде ціла країна". Подібно говорять про Францію, коли хочуть знати, якими політичними шляхами піде Західня Европа. Так само можна сказати і про сталеву промисловість, коли мова про промисловий розмах цієї країни.

Підвищення чи зниження сталевого виробництва заважує глибоко на різних інших господарських ділянках. Що більше: доля робітника в сталевій промисловості дуже впливає на долю робітників в інших галузях промисловости, чи навіть робітництва взагалі. Що кращу платню та інші вигоди зможе вибороти для себе юнія сталевих робітників, то легше добиватись іншим робітникам подібних прав. Сталеву промисловість зараховують до такої, якою керують люди, що не дуже охоче йдуть з духом часу, коли йдеться про добро робітників. Отже, якщо робітник тут доб'ється ліпших прав, то вже підвишка заробітної платні та інші робітничі користі повинні б стати, логічно, загальним здобутком усього робітництва. Чи воно так завжди діється, це вже інша справа.

Як звичайно в таких справах буває, кожна сторона спихає вину за страйк на другу. І так Морей добачує у представників сталевої промисловости тільки „вперту обструкцію", себто небажання зговоритись з представниками юнії. Знову представники сталевої промисловости вважають, що вимоги робітників про 15-процентову підвишку заробітної платні та здійснення 22 інших вимог юнії можна виконати тільки при умові коли цей новий „тягар" буде перенесений на покупців. Отже сталеві вироби повинні б знову подорожіти. Але сталеве виробництво сьогодні в Америці таке різнородне, що обіймає дуже бага[illegible] виробів, без яких не може обійтись ніяка хата в своєму щоденному вжитку. Тому загальна підвишка цін на такі конечні вироби, заторкує уже не тільки промисловців та робітників сталевого виробництва, але ввесь загал. Правда, представники юнії запевняють, що „Юнайтед Стіл" може задовольнити робітників без підвишки цін на сталеві вироби, але кожний знає, що так не станеться. Надія тепер на Бюро Стабілізації Цін, яке має велике слово в того роду справах. Воно мусить брати під увагу домагання робітників і піти їм до якоїсь міри на зустріч, а з другого боку регулювати також і можливу підвишку виробів сталевої промисловости. Тому саме воно складається з представників промисловости, праці і громадянства, щоб можна було такі конфлікти вирішувати об'єктивно.

Коли б так сталось, що оголошений юнією страйк на 31 грудня дійсно почався б і тривав тільки один тиждень, як це дехто передбачує, то з цього була б величезна шкода. Зокрема потерпіла б на цьому справа оборони країни.

НЕПОКІРНА УКРАЇНА

„Дивні речі діються в Україні", „Україна не вміщується в совєтську рабовласницьку систему" — це були твердження в американських коментарях до недавніх повідомлень московських урядових „Ізвєстій", що поодинокі колективи в Україні не виконують плянів і доручень партії, але займаються своїми справами та з власної ініціятиви виконують такі роботи, що приносять їм відповідні прибутки. Тридцять років „соціялізації" з усіми її жорстокостями, терором і народовбивством, не потрапили вбити вільної української вдачі і не тільки не перемінили українця в покірного члена совєтської „соціялістичної" череди, але навіть не відібрали йому охоти бунтуватися.

Кілька днів після повідомлення „Ізвєстій", аґенство Асошієйтед Пресс подало — як за ним повторює бостонський „Кришчієн Сайенс Монітор" — чергову вістку про „безупинні удари" Москви проти України. Повідомлення в дослівному перекладі звучить:

„Центральний Комітет комуністичної партії веде розголошену кампанію проти буржуазного націоналізму в сучасному українському мистецтві і літературі. Московська преса віддала багато місця широкому розголошенні промови секретаря комітету в Києві, Л. Мельнікова, з лайкою на українських письменників, мистців і композиторів за „серйозні ухили і помилки" в їхніх творах. Він заявив: „Наше майбутнє завдання — це цілком виправити пороблені помилки, та з найбільшою рішучістю повести безпощадну боротьбу проти всіх і кожного вияву буржуазного націоналізму та космополітизму, і виховувати трудящих в дусі совєтського патріотизму та інтернаціоналізму, в дусі непорушної дружби з народами Совєтського Союзу".

Це черговий доказ, що червоній Москві за тридцять років її володіння в Україні не пощастило „соціялізувати" українську душу. Ця непокірна українська душа, як і непокірна вдача не тільки ставлять опір московським зазіханням, не тільки відбивають удари самозванчого „старшого брата", але й самі завдають йому удари.

Український загал у вільному світі вже, можна б сказати, призвичаївся живіше сприймати і реаґувати на всі прояви безпосередньої, активної боротьби проти окупанта, бо вона до деякої міри ще найбільш конкретна. Це зрозуміле, бо приклади наявного геройства та конкретних успіхів чи трагедій боротьби впливають більш безпосередньо на людські почування, викликують більше хвилювання людських настроїв. Проте, духова боротьба і спонтанний чи зорганізований спротив народніх мас в усіх ділянках життя є базою, на якій може на довшу мету розвиватися теж безпосередня збройна боротьба. Все це становить тяглість і суцільність змагань народу і ці змагання раніше або пізніше можуть закінчитися тільки перемогою, такою ж суцільною, як і вони самі.

Сьогодні, шість років після формального закінчення другої світової війни, залізна заслона, що нею відгородила Москва поневолені нею народи від вільного світу, затіснилася ще більше і через неї тільки рідко коли та з великим опізненням пробиваються вісті про те, що „там" діється. Теж умовини підпільної боротьби проти безпощадного ворога не дозволяють на проголошування щоденних повідомлень з поля визвольного бою, що охоплює цілу країну і ввесь нарід. Але вже й ці вістки, що їх змушений передати сам ворог, говорять своєю мовою, а між їхніми рядками можна вичитати, що боротьба продовжується, поширюється і радикалізується. Це теж не тільки дає впевненість щодо кінцевої перемоги, але й зобов'язує усіх нас взяти в тій боротьбі активну участь, кожний на своєму місці та відповідно до своїх сил і спроможностей.

Імперіялізм „несамостійників"

Ми свідки організованої кампанії речників і прихильників російського імперіялізму, зверненої проти „українських самостійників". Цю кампанію підтримують також деякі одиниці українського походження як московські поплентачі, які представляють себе „українцями-несамостійниками". Іншими словами вони пристали до таких „російських несамостійників", яких знають у світі як світових загарбників, імперіялістів. Вже в наполеонських часах були вчені, що добре визнавались на тих „несамостійниках". Були вони і в Америці. Тут згадаємо про історичну працю американського вченого, Арчибалда Алисона, (Archibald Alison: History of Europe, New York, 1843), який уже сто років тому передбачив світове нещастя, яке тісно зв'язане з російськими „несамостійниками". У четвертому томі історії Алисона, сторона дев'ята, читаємо таке:

„Хоч яка страшна сила Росії, яку дає їй безмежний простір її території і велика та швидко зростаюча кількість її підданих, але вона ще страшніша завдяки їх військовому духові і слухняній вдачі, якою вони відзначаються. Пануюча пристрасть нації — це жадоба завоювань. О це гаряче бажання, яке палахкотить у них з такою силою, як горить демократичне змагання у вільних державах Західньої Европи, це оте незриме джерело, яке втримує їх у підданстві згідно з засадами їхніх верховодів, а водночас пхає їхню нагромаджену силу до безупинного походу на всі сусідні держави. Енергія народу, така велика як і територія, яку він замешкує, ніколи не зуживається на внутрішні дискусії. Внутрішні жалі, хоч і які великі вони не були б, залишаються на боці серед жадоби нових придбань чужих земель.

Е завоюванні світу цей нарід надіється найти компенсацію — ба, ще й більше ніж компенсацію за всі лиха його внутрішньої адміністрації. Найбільш насильні перевороти траплялися в (царському) палаці, а зміна наслідства, як це буває серед усіх східніх династій, часто приходила в наслідок діяння кривавої руки скритовбивника; — республіканський дух ніколи не захоплював значної частини населення. Війська, які повернулися з Парижу в 1815 р., принесли з собою великий подив для ладу Західної Европи... Але країна була зовсім чужа для цього політичного руху".

(Це стосується до руху декабристів в 1825 р. — заввага редакції).

„Отже правда така", — пише далі Алисон — „що кожний росіянин одушевляється переконанням, що його країна одної днини має здобути світ, а загальна віра в такі наслідки — це головна причина, чому Росія останніми часами поробила такі кроки для її здійснення. Бажання здобування, жадда збагачування, належать до найсильніших природних нахилів людського ума... Північ спеціяльно надається на осідок цієї хижацької амбіції і є джерелом, з якого йде залив людства. Бо там водночас можна найти гарт, який погорджує небезпекою; нужду, яка прагне багатств, і нужденний ґрунт, який дає їм нічого, крім меча до завоювання. Найтемніший мужик в Росії захоплений вірою, що його край призначений на здобуття світу. Жахлива боротьба з 1812 р. важливі здобуття з 1813 і 1814 років незвичайно причинилися до зросту цього природного бажання. Похід через Німеччину, зайняття Парижу, скинення Наполеона, поширили думку російської непереможности і загально влили в них жадобу національного піднесення, змішану з особистою насолодою, яка дає головну підставу до бажання здобувати. Установи і уряд Росії придумані спеціяльно на те, щоб підтримувати у всіх прошарках цей дух амбіції і повернути його в напрямі розбудження почуття вищости нації".

Оця характеристика російської вдачі, що її дав Росії майже 150 років тому американський учений, — це покажчик, до чого змагають росіяни після перемоги Західнього світу над Гітлером, яку то перемогу Москва приписує собі. Ніщо дивного, що ми саме свідки відновленого походу росіян „несамостійних" по цілому світу проти усіх самостійників, а в першу чергу проти українських.

Микола Чубатий.

Чи Микола Гоголь український письменник?

В наступному 1952 році припадає сто літ від смерти письменника Миколи Гоголя. Сто літ це вже ювілейний шмат часу і річ природна, що в соті роковини відзначать таку визначну появу на полі всесвітньої літератури, якою був Микола Гоголь. З тої нагоди один канадійський університет, що має доволі добре розбудований цілий слов'янський відділ, за винятком відділу української мови, якої практично не визнає, звернувся до одної української патріотичної установи в Канаді, щоб вона своєю матеріяльною жертвою причинилася до ювілейного видання в честь Миколи Гоголя, як українського письменника. Знову ж одна українська наукова установа на терені ЗДА таки вже й постановила окремою публікацією відзначити ювілей Миколи Гоголя.

Річ природна, що насувається питання, яким письменником був Микола Гоголь — українським чи російським. Відомо, що Микола Гоголь — це геніяльний письменник своїм письменницьким мистецтвом, своєю живою фантазією, своєю надзвичайною сатирою. Його твори запевняють йому місце у всесвітній літературі, а не тільки в літературі того народу, до якого його твори належать.

І саме насувається з черги друге питання, до літератури якого народу його твори належать, до українського чи до російського. Микола Гоголь з походження українець. Народився на Україні, походив із старої козацької родини, відомої в українській історії. Один із його предків був пинським єпископом та великим прихильником берестейської унії, другий козацьким старшиною.

Сам Микола Гоголь вихований був в українськім середовищі, жив у добу Тараса Шевченка: не чужим було йому українське патріотичне покоління Кирило - Методіївців. Дехто навіть старався втягнути молодого Миколу Гоголя в активне українське життя, але це не вдалося. Микола Гоголь вибрав кар'єру серед пануючого російського народу. Покинув Україну та перенісся на Московщину. Його манив блискучий Петербурґ, а не старий Київ. Гоголь став писати, але тільки російською мовою. Невідомо, щоб Микола Гоголь щонебудь написав своєю рідною українською мовою, яку знав.

Покинувши Україну, він став російським письменником початково з українською, а потім із загально імперською тематикою. Особисто Миколу Гоголя Україна як нація не інтересувала; він потонув душею цілковито в загально імперське російське середовище. Він був льояльним монархістом та гарячим визнавцем окремої місії московського православія у світі. Це останнє довело його під кінець недовгого життя до стану напівбожевілля. Оце сильветка особи Миколи Гоголя.

Писав, як сказано, виключно російською мовою, вибираючи спершу тематику ближчу йому, прекрасні описи української природи (Вечори на Хуторі близько Диканьки) та образки з української історії (Тарас Бульба). Української історії не знав; що знав, то тільки з одного, російського насвітлення. Микола Гоголь був найкращим представником політично безхребетного малоросійства. Походив з України, знав Україну, умів представляти її красу, але Україну розумів як невідлучну частину російської імперії, прив'язану до імперської російської колесниці, яку малоросам слід тягнути на славу Москви та Петербурга. Микола Гоголь перенявся чаром російської імперії та її духового стрижня, московського православія, Третього та останнього Риму. Писати українською мовою мабуть свідомо не хотів, бо вона не могла запевнити йому слави імперського розголосу, а хіба переслідування. Хоч Микола Гоголь, як його схарактеризував американець проф. Кларенс Маннінґ, ніколи не міг стати правдивим росіянином, він хотів ним бути, але українське походження та виховання сильно утрудняли йому стати стопроцентовим росіянином.

Повертаємось тепер до питання, яким письменником був Микола Гоголь, до якої літератури його зараховувати — до української чи до російської. Немає мабуть сумніву, що про приналежність твору до даної літератури таки в першу чергу рішає мова твору. Мова — це ж інструмент душі та її прояв назовні. Тому твори Миколи Гоголя мовою таки слід зараховувати до російської літератури.

До якої національности себе зараховував Микола Гоголь? Про національну приналежність рішає виключно сама людина, це ж її переконання особисті зовсім так само, як переконання релігійні. Говоримо очевидно про національну приналежність в середньо та східно-европейському розумінні, де існують бездержавні національності, а не в значенні американському, де національність рівнозначна з державною приналежністю. Микола Гоголь очевидно зараховував себе до російської національности; його ціле життя та літературна творчість говорили б, що на українську національність дивився він очима тодішної офіціяльної Росії, себто, що Україна — це провінція Росії з мовним питомим діялектом простолюддя. Таким чином національно Микола Гоголь був росіянином малоросійського походження.

В такім теж напрямі розвивалася його літературна творчість. Україну, з якої Гоголь походив, він умів малювати російською мовою як країну чудової природи і робив це справді помистецьки. Українську історію розумів він тільки як боротьбу козацтва за визволення з-під Польщі на те, щоб у Переяславі навіки злучитися з „братньою" Московщиною. Тарас Бульба читається із справжньою насолодою, це архитвір літературний, що навіть мав свій великий вплив на вироблення українського національного патріотизму, але патріотизму однобічного, що бачив поневолення України та насильство над Україною тільки з боку поляків, але не бачив його з боку москалів.

Немає сумніву, що в цім напрямі Микола Гоголь ішов за тодішньою офіціяльною російською історіографією, що згодом розвинулася в так звану школу западно-русских істориків. Це була історична школа спеціяльно підтримувана російським урядом для своїх політичних цілей. По польськім Листопадовім Повстанні 1830/31 російський уряд був сильно стурбований польською небезпекою для російської імперії. Ця небезпека була б тим вдвоє більшою, коли б українські патріоти найшли спільну мову з польськими патріотами самостійниками. На правобережній Україні, тільки п'ятдесят літ тому прилученій до Росії, було дуже багато поляків учасників польського повстання. Багато поляків територіяльно почувалися навіть українськими патріотами. Була окрема Українська Трійця в польській літературі. Поляки справді стали шукати зв'язків з українськими патріотами, щоб спільними силами вести боротьбу проти Московщини. Такий українсько - польський союз міг бути для інтересів російської імперії справді дуже небезпечним. Акція російського уряду йшла в двох напрямах: поперше, треба було Україну духово ближче зв'язати з Росією. На правобережній Україні було ще тоді поширене католицтво східнього обряду (унія), тому за Миколи І. відбувається насильна остаточна ліквідація обряду (Акція Семашка 1839).

З другого боку російський уряд постановив все робити, щоб викопати прірву поміж українцями та поляками. З цією метою уряд протеґував такі історичні студії, що стверджували зло, яке зробила Польща Україні, що стверджували насильства поляків над українським народом. Річ при-

(Закінчення на стороні 3)

А. Луцьків

ПОРТРЕТ СТАЛІНА

4)

До цього Сталінові вдавалось з усіма першим розрахуватись, і він ні перед ким не залишився в боргу. Одним — кулі, іншим — Сибір, третім — канальські роботи — для всіх наказаний ним кінець. І лише він один весь час залишається переможцем, нагородженим вічною тривогою самолюбця за власний захист, за особисте збереження, завжди і всюди напружено остерігаючись і пильно приглядаючись, щоб хтось з до нього близьких, чи, навіть, ще ближчих не осмілився відомстити йому за тих без ліку багатьох пекельно покараних чи знищених ним.

Сталінова імперська творчість не життям вимагана державна діяльність сучасника. Будучи не лише за походженням, а й по життєвому досвіду та особливостях розсудку 100% азіятом, в самому давньому розумінні змісту цього слова, він, в силу випадкових обставин замолоду, не закінчив своє життя під кинджалом у проваллях Кавказьких гір в хвилини боротьби за утвердження „закону" кровавої помсти, при захисті родової чи вчасної „чести", а вдався до політики, в якій і поєднав комуністичні теорії з азіятською нестерпністю, холоднокровною жорстокістю та підлістю тирана. Він залишає по собі величезну спадщину досвіду деспота, особливо в царині масового тортурування та нищення людей. Це найважливіша частина з його земної „діяльности", і вона чекає на своїх дослідників.

Його діяльність належить історії, та створеного ним тепер неможна легковажно відкинути, а ще більш тяжко зліквідувати його наслідки. Якщо б Сталіна зачислити до наших дійсних, а не механічних сучасників, його слід би було вважати за найбільшого зрадника людства, та він — перегорнена сторінка і належить цілком минулому як і Чінгіз-Хан і Нерон, хоч це не позбавляє його сучасного значення — найнебезпечнішого людства і ні в якій мірі не зменшує його загрози для світу вільних від тиранії людей. Лише тому, що Сталін фізично перебуває на землі ,там десь за камяними мурами Московського Кремлю, лише в цій мірі можна числити його нашим сучасником, бо останнє ж, в чім він тільки себе не виявляє: людоненависницький світогляд, деспотична практика „соціялістичного будівництва" і т. д., і т.п.; все це цілком належить до найтемніших закутків давнього минулого азіятських степів та гір. На жаль, Сталін саме тепер володіє величезною військовою потугою і цим утворює найбільшу загрозу масового знищення сучасного людства.

Коли б сучасне людство світу було об'єднане і організоване на твердому ґрунті ясних і справедливих взаємин між собою, то поява Сталіна в теперішньому світі була б цілком виключена. Лише наявність нерівности суспільного розвитку, відсутність належного об'єднання, співпраці і поінформованости між народами утворили не лише умови для появи того тирана, а й добрі можливості для нього використати анархію в людському суспільстві.

Сталін — найбільша кривава зірка на похмурому небі сумної російської комуністичної „слави в період її найвищого піднесення, який разом з тим неминуче стає і періодом її падіння та гибелі. Марксизм, ленінізм, сталінізм — це найнестерпніше реакційне заперечення суспільного поступу. Сталін утворив в СССР найудосконаленішу комуністичну тиранію і загнав підкорені ним народи в найглухіший кут соціяльної і економічної безвихідности. Він творець завершеного безчестя сучасного російського рабства і нечуваного голоду волі. На крові, сльозах і багатомільйонових убивствах він творить для себе „вічну славу". Для нього цілком байдуже, де і як загинуть послані ним на смерть десятки мільйонів людства, головне полягає в тім, що через їхню смерть він здобуде для себе безсмертя. Хоч для історії воно лишиться тільки безсмертям вічної ганьби тиранові, закріплене великою кров'ю, а тому надовго передане майбутнім генераціям.

Минуть століття, про багатьох сучасників, проповідників і творців добра для людства, уже широкі маси народів світу почнуть забувати, бо таких визначних особистостей в історії було не мало. Про Сталіна ж будуть пам'ятати, як про найдовершеніше поєднання в людському образі зла і ненависти. І як поняття сатани в наші дні стало загально визнаним і широко вживаним, але разом з тим уже не зявляється ясним для відчуття кожної людини конкретно історичним поняттям, так і слово Сталін, загубивши свій конкретно історичний зміст, назавжди залишиться в низці цих же загально визнаних і широко вживаних опреділень зла.

Більшість наших сучасників що живуть в країнах, далеких від кордонів СССР, що ніколи на власні очі не бачили підсовєтських людей, а про цю країну поінформовані за досить протирічивими даними з різнопартійних часописів та журналів, звичайно ще й досі не мають достатніх підстав для того, щоб в свідомости утворити ясний і правдивий образ Сталіна. Цим громадянам несовєтських країн слід пам'ятати, що Сталін є наймодерніший тип тирана, значно відмінний від давніх його попередників, а це дуже утруднює зібрати достатні дані та об'єктивно проаналізувати його „діяльність" і на ґрунті цього здобути чітке та повне уявлення про нього.

(Закінчення буде).

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВАШОГО ІМЕНІ НЕ ЗАБРАКЛО У ВЕЛИКОМУ КУЛЬТУРНОМУ РЕФЕРЕНДУМІ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ"!

УКРАЇНСЬКІЙ НАУЦІ ПІД ЯЛИНКУ

Знову вулиці і крамниці святочно освітлені. Вже розгорівся передріздвяний рух. Ви думаєте, яку обнову зробити б у помешканні. Ви журитеся, кому і що купити на святочний дарунок. Ви любите цей гарний звичай і цю приємну журбу... А організоване суспільство не забуває в ці дні про тих близьких і рідних, що далеко в чужині, або навіть на фронті в Кореї, стоять на сторожі нашої свободи і наших свят. Товариства збирають і висилають їм особливі гостинці. Це вже не тільки гарний звичай, але і шляхетний учинок, навіть обов'язок.

Українське суспільство і його організації напевно використають святочну нагоду, щоб зробити такий гарний дарунок і шляхетний вчинок у відношенні до української науки. Наші вчені з'єднали свої сили, щоб скласти нашу книгу знання: — Енциклопедію Українознавства, і щ об таким чином дати нам вірний, науковий образ утраченої батьківщини. Тож Енциклопедія стала для нас близькою і рідною. Чи тільки вони, українська наука і її останній великий твір, мали б залишитися на Різдво забутими?!

Вони рідні й близькі, і готові загостити в кожну хату. Але вони одночасно стоять на фронті оборони української правди проти зазіхань ворога. Чи наші організації мали б їх залишити в радісні дні Різдва без теплої згадки?!

Заклик до Відділів Українського Народного Союзу, підтриманий розумінням і доброзичливістю Головної Управи, за останній рік дав гарні висліди. Вже кількадесять Відділів передплатило Енциклопедію Українознавства, одні для себе, для своїх книгозбірень, другі для своїх міських бібліотек. Тепер нагода для тих, що ще не зробили цього. Нам пишуть: — „Я дуже втішився першим томом Енциклопедії. Приходжу з роботи і заглядаю до неї. Неначе мандрую по старому краю. Нетерпляче чекаю решти". — Чи не буде це честю урядів у Відділах, предсідників і секретарів передовсім, подбати, щоб члени Відділу могли проглянути цю книгу про Україну. Або чи не буде це добрим причинком до пропаґанди української справи, коли кожен Відділ — чи сам, чи на спілку з сусіднім — постарається, щоб у місці його осідку, в бібліотеці знайшлася наша Енциклопедія. Тоді і українці і неукраїнці могтимуть заглядати до неї і пізнавати правдиву, а не фальшовану нашими ворогами, Україну! Чи не буде це найкращою пам'яткою для уряду такого Відділу, коли на першій сторінці Енциклопедії буде написано: — За такого то уряду і за його старанням цю книгу подаровано бібліотеці?!

Вже друкуються два останні випуски Енциклопедії. Тринадцять вже готові. Ще одне зусилля і великий твір буде завершений. А всі знаємо, як тяжко і скільки потреб саме при кінці. Поможім же громадою! Для Відділу УНАРСОЮЗУ передплатити примірник це легка справа. А для Наукового Товариства ім. Шевченка і його видавництва це велика поміч. Даймо ж українській науці під ялинку наш дар: — передплату!

Хай у списках, що їх редакція надрукує на добру пам'ять Відділів наших братських Союзів, які передплатили Енциклопедію, — хай у тих списках не забракне Вашого Відділу! Енциклопедія Українознавства це не справа Наукового Товариства ім. Шевченка, — це загально українська справа, справа всього свідомого українського суспільства!

М. Шлемкевич.

Чи Микола Гоголь український письменник?

(Закінчення зі сторони 2)

родна, що звичайно це була правда. Але рівночасно ті самі вчені пильно промовчували всяке зло, яке робила Москва Україні. В той спосіб витворювалися серед українців однобічні погляди на минуле України, а саме, що одиноким ворогом українського народу була Польща; Московщина була спасенням українського народу супроти польського населення. Ці самі історики малювали Берестейську Унію, себто наближення України до заходу, як чисто польську інтриґу на знищення українського народу, а не як природний гін українського народу для рятування своєї національної самостійности в шуканнях зв'язків із заходом. Такі історичні погляди, починаючи від половини 19-го століття, систематично розбудовувала так звана-западно-русская історична школа. В чій працювало та на її ідеології виховувалося теж багато українських вчених, яким згодом важко було визволитися з-під духових впливів своїх вчителів западно-русских казьонних істориків.

Саме така ідеологія положена в основу „Тараса Бульби" Миколи Гоголя. Убрана в майстерну форму, дарма, що без дійсного історичного підґрунтя, вона робила подвійну службу. З одного боку вона таки виховувала український патріотизм, з другого боку, копала прірву поміж українцями та поляками зовсім за інтенціями тодішньої російської політики.

Для автора цих рядків немає сумніву, що Микола Гоголь — не український, а російський письменник. Це письменник малорос, тимбільше небезпечний для українського народу, що саме такі типи Росія завжди пропаґувала і нині пропаґує як ідеал українця, залюбленого в українську природу, в козацького гопака, в український борщ та вареники, але прив'язаного до одної імперської ідеї, одної Росії. Ідеальним типом такого „українця" був Микола Гоголь.

Нова українська радіовисильня „Трембіта" в Ошаві

Починаючи в неділю, 9. грудня 1951. розпочне свої радіоавдиції в українській мові нова радіовисильня „Трембіта" на хвилях 1240 К. С. від год. 6-ої до 7-ої ввечорі із станції СКВ в Ошаві, Онтеріо. Висилання буде щонеділі. Програмовий керманич Анатоль Курдидик, адміністративний Богдан Лукасевич. Адреса: Українська Радіопередача „ТРЕМБІТА", 155 Врайт Аве, Торонто, Онт.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З ТЕАТРУ

Борис Берест

„Прийшов інспектор" Дж. Прістлі, в Ню Йорку

(До вистави Українського Театру під проводом В. Блавацького)

Український Театр під мист. керівництвом В. Блавацького — це справді рідкий, але завжди бажаний гість у Ню Йорку. Навіть і на цей раз колектив театру вибрав Ню Йорк кінцевим завершуючим пунктом в кількамісячному успішному турне по ЗДА і Канаді. Отже, останню виставу п'єси Дж. Прістлі „Прийшов інспектор" треба розглядати як творчий підсумок праці Українського Театру за театральний сезон 1951 року.

Твори відомого англійського драматурга Дж. Б. Прістлі не відзначаються надто вибагливою тематикою чи сенсаційною побудовою сюжету. Але вони тримають глядача у величезному напруженні майстерною розв'язкою непересічно змальованих подій і зростаючою лінією дбайливо виплеканих діялогів. Для театру його твори — це невичерпне джерело натхення з наявністю чітко вирізьблених ролей на тлі єдиного й легко зрозумілого місця дії. Зокрема в п'єсі „Прийшов інспектор" чітко поставлено вимогу максимального використання естетичної якости і можливостей застосування всієї сценічної техніки, що призначена для новітньої драматурґії.

Наскрізна дія п'єси досить проста і промовиста: справа розкриття суспільного лиха людей двадцятого сторіччя. Вона розвивається на тлі глибокого поетичного підґрунтя твору, переплетеного низкою соціяльних і метафізичних проблем. Отже, наскрізна дія допомагає порушити нестійкі підвалини ряду проблем матеріяльного і духового порядку сучасної ґенерації. Доки ці проблеми залишаються відкритими, доти вони не можуть бути відокремлені одна від одної, стоячи в більш-менш тісному взаємозв'язку. Ці проблеми існують і ще довго існуватимуть незалежно від часу й простору.

П'єса Дж. Прістлі має три різні обличчя: при першому побіжному погляді вона видається суспільною чи кримінальною п'єсою; ще ближчому спостереженні — соціяльно-повчальною п'єсою і при ще ближчому ознайомленні відкривається справжнє її обличчя — сюрреалістичне тло.

Так, в одному драматичному творі бачимо три різні площини, на які може спиратися модерна драматургія. Поставник і режисер В. Блавацький в сценічній реалізації п'єси зовсім слушно їх підкреслив, зокрема наголосивши останню з них. Завдяки своїй вродженій проникливості, багатолітньому театральному досвіді й максимальній фаховості, — реж. В. Блавацький прийшов до цієї розв'язки з найбільшою дискретністю, смаком і почуттям міри. Тому, говорячи про виставу „Прийшов інспектор", треба говорити насамперед про її режисерський бік. Бо тільки на тлі майстерного і непересічного режисерського тлумачення п'єси рельєфно і виразно виступають дієві особи та їх виконавці.

Відмовившись від користування пересічними художніми засобами, театр В. Блавацького вибрав важкий шлях шукання нового стилю, нових засобів сценічної виразности. Мистецький керівник театру глибоко усвідомив, що уникнути кризу й творче банкрутство в нових несприятливих обставинах може тільки такий театральний колектив, який в щоденному творчому горінні зрозуміє беззаперечну потребу дальшого удосконалення режисерської і акторської техніки, а також неухильні шукання нових засобів сценічної виразности в межах творчої методи свого колективу.

Ознаки своєрідного стилю вистави Український Театр знайшов не тільки в стилізації мізансцен, жестів, міміки й слова, але й у стислості розвитку сюжету, в напруженому темпі дії та у внутрішній вазі кожного сценічного образу.

Основною дійовою особою п'єси є постать поліційного інспектора Ґула. У виконанні В. Блавацького цей своєрідний персонаж одержав раптову виразність і глибину сценічного втілення. Цю ролю В. Блавацький тлумачить як психологічно виправданий ґротеск: це бездоганно виправдане реалістичне мотивування дуже гострої театральної форми. Створюючи складний і глибокий образ понадреального інспектора, зокрема в 2-ій і 3-ій діях, досвідчений актор широко користується засобами дбайливого психологічного змалювання демонічної, ефимерної постаті Ґула. Спостерігаючи гру В. Блавацького, глядач почуває непересічний артистичний такт і якусь особливу манеру зображення психологічного стану героя в самі напружені хвилини. Слово у В. Блавацького звучить музично, ритмічно і навіть дещо співуче. Саме ці елементи допомогли Блавацькому-режисерові й Блавацькому-акторові створити максимально виразну і внутрішню оправдану постать інспектора Ґула, що є реальним втіленням позареальних чинників: сумління і справедливости.

Кольоритну постать Артура Бірлінґа створив В. Шашаровський, послуговуючись старими, перевіреними акторськими засобами. В. Шашаровський — талановитий комедійний актор. Глядач його любить, і актор час-від-часу не проти того, щоб йому догодити. Цікаво, що саме в ролі Бірлінґа актор блискуче уникнув свого „комедійного стандарту", створивши трагікомічну постать, смішну й бундючну, не надто заможного бизнесмена, який понад усе дбає про здобуття титулу, маєтку і незаплямленість перед суспільством.

М. Степова в ролі дружини Бірлінґа, Сибіли, зразу не справляє відповідного враження. Але це тільки в перших сценах. В міру того, як натягається пружина сценічної інтриґи, артистка знаходить правдивий тон і своє місце серед інших виконавців, створюючи з ними нерозривну цілість. Зокрема М. Степовій вдалася німа сцена з 2. дії, коли Сибіла довідується про причетність її сина до самогубства дівчини.

З великим творчим напруженням і психологічною зосередженістю виконує ролю доньки Бірлінґа, Шіли, Е. Дичківна. В її виконанні було помітне намагання перебороти одностипний, одноплянний літературний образ п'єси Дж. Прістлі. Артистка створила глибокий образ безмежно правдивої, щирої, чесної і певної в собі дівчини.

Якщо Шіла вже з перших своїх слів робиться близькою і зрозумілою глядачеві, то образ Еріка Бірлінґа (Я. Пінот-Рудакевич) розкривається поступово. Нестриманий, балакучий, насмішкуватий і бундючний в 1. дії, Ерік перероджується на протязі двох останніх дій. Він розуміє свою пристрасть до алькоголю, грошей і розваг. Він намагається порвати з розгульним способом життя, але не бачить моральної опори ні в своїх батьках, ні в суспільстві.

М. Солтис поводиться на сцені ще досить непевно і напружено, але образ Геральда Крофта накреслений ним правильно. Тільки в фіналі п'єси гра Солтиса-Крофта ще надто холодна й бездушна. В цьому, мабуть, також винен і драматург, що позбавив фінал п'єси справжньої дійовости, а, можливо, режисер ще не знайшов засобу розбудити емоційну природу актора.

Задовільне враження залишає Г. Кульчицька в епізодичній ролі Едни.

В тісній єдності з творчим задумом поставника було художнє оформлення В. Клеха, що талановито створив загальний сценічний кольорит, докладно продумавши підбір фарб. В художньому оформленні нема чогось випадкового або чогось умисне надуманого. Вся вистава проходить в певній графічно-мальовничій партитурі.

Суцільність задуму поставника значно допомогла акторському виконанню. Навіть введення автором мелодраматичних атрибутів не порушує цільности і гармонійности враження, не вносить звичного схематизму в змалювання характерів дійових осіб.

Наполеглива праця Українського Театру під мист. кер. В. Блавацького не пройшла марно. Цею виставою колектив театру наочно довів, що є мистці й кращають умови їх праці. Також глядач — був і є.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

ТВОРЧИЙ КОНЦЕРТ ГР. КИТАСТОГО В ДІТРОЙТІ

ТВОРЧИЙ КОНЦЕРТ ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО в ДІТРОЙТІ

Григорій Китастий — мистець із ласки Божої. Його тріюмфальні виступи з Капелею Бандуристів ім. Тараса Шевченка в 1949 і 1950 рр. в ЗДА і в Канаді (поминаючи всі інші виступи з цією ж Капелею на Рідних Землях і на чужині) будуть збережені нашою історією, як одні з кращих її сторінок.

Але після тріюмфу — прийшов момент хвилевого упадку... Григорій Китастий відійшов від Капелі Бандуристів, як її довголітній мистецький керівник. Ми не будемо входити в причини цього розходу. Ми не будемо шукати вини за одною або другою стороною. Мабуть вина по обох боках. Ми тільки гадаємо, що висловимо думку всього здорового українського громадянства, коли ствердимо, що цей інцидент у рядах Капелі Бандуристів дуже боляче вдарив по всіх нас. Одночасно хочемо вірити, що мости між Капелею Бандуристів і Г. Китастим не є позривані... Добра воля і велич наших завдань для нашої поневоленої, але не покореної Батьківщини залатають усі діри, що з'явилися на цих мостах.

В міжчасі ми раді і щасливі, що творчий неспокійний дух Григорія не успокоївся. Ані тяжка фізична праця у фабриці, ані моральний удар з приводу непорозуміння в рядах Капелі Бандуристів не заломали мистця. Після його блискучого виступу в Масонік Темпл в Дітройті на концерті з приводу конвенції Ліґи Української Північно-Американської Молоді (в перших днях вересня 1951 р.), Григорій Китастий виступив дня 28 жовтня 1951 р. в Дітройті із своїм власним творчим концертом. Це була в Дітройті небувала подія. Українських мистців тут багато, але наш мистець мабуть єдиний, що в останніх роках виступив тут із власним творчим концертом. Ми не будемо входити в мистецьку оцінку цього концерту. Це ділянка фахівців.

В програму Творчого Концерту входили:

Дума про С. Петлюру (слова записано від кобзаря Кучугури-Кученка у 1926 р. у Мурафі) та **Прилюд** (інструментальний твір), у виконанні (сольо-бандура і спів) самого Григорія Китастого. Відомий тенор Ігор Зайферт відспівав **Любисток** (слова Г. Черінь) і **Оксана** (слова Ю. Буряківця); симпатична співачка (сопрано) Наталка Носенко прекрасно відспівала **Вітре буйний** (слова Т. Шевченка) і **Нагадай Бандуро** (слова Н. Калюжної), а багатонадійний баритон Михайло Мінський співав **Ти слухаєш Дніпре** (слова О. Лубської) та **Прощання** (слова А. Малишка). В другій частині програми були: **Гомоніла Україна** (слова Т. Шевченка), **Марш Молодих** (слова П. Лемішки) та **Дума про Кемптен** (слова В. Коваля), у виконанні І. Зайферта, М. Мінського та вокального квартету, в склад якого входили Гр. Китастий, Гр. Попов, І. Китастий, П. Міняйло, а деклямував Ф. Дем'яненко. Мішаний хор Американської Української Молоді м. Дітройт (соліст М. Мінський та диригент Гр. Китастий) прекрасно відспівали: **Пісня про Америку** (слова О. Гай-Головка), **Щасти нам, Боже,** (дитяча молитва — слова К. Перелісної), **Задніпрянко** (слова Ю. Буряківця) та **Вставай народе** (слова І. Вагряного). При фортепіяні була відома О. Дубрівна.

Ми можемо тільки заявити, що для кожного любителя музики і співу, для любителя мистецтва, який не вміє входити в мистецьку оцінку твору, але там не менше має відчуття краси — цей концерт Григорія Китастого залишив незатерте враження духового піднесення і насолоди. Ми горді, що маємо між нами людей, які в дуже невідрадних життєвих умовинах, в умовинах, що не підносять творчий дух, але радше вбивають його, горять такою великою любов'ю до рідної культури, що перемагають усе та находять час і снагу творити нові культурні вартості.

Не забуваймо, що для влаштування такого концерту не досить тільки творчого генія мистця (всі виконані твори є оригінальними композиціями Гр. Китастого), але в наших умовинах, мистець мусів перебороти і всі технічні труднощі, зв'язані з такою імпрезою.

Треба дуже любити Україну і її культуру, треба носити в своїй душі вічно неспокійний океан, треба горіти безмежною творчою снагою, щоб важитися на те, на що зважився наш Григорій Китастий.

Д. Квітка

ТИЖДЕНЬ КНИЖКИ МОЛОДОЇ КАНАДИ

У днях від 11-го до 18-го листопада ц. р. в Канаді відбуватиметься т. зв. Тиждень Книжки Молодої Канади. Його влаштовують під патронатом Асоціяції Канадійських Бібліотек з метою, щоб заохотити канадійську молодь купувати й читати добрі літературні твори. „Тиждень Книжки Молодої Канади" має списки рекомендованих книжок, які є доступні для кожного за посередництвом бібліотек або шкіл. На тих списках є першорядні книжки, написані і призначені спеціяльно для юного читача. Вони обіймають тематику історичну, пригодницьку, подорожницьку й гумористику.

З КУЛЬТУРНО-НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Доповідь д-ра Степана Репецького про Михайла Драгоманова

У неділю 9 грудня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі (149, 2-га ав.) заходами Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України (відділ Ню Йорк) відбулася доповідь д-ра Ст. Репецького на тему: „Михайло Драгоманів і сучасність".

Доповідач в живій і яскравій формі дав вичерпливу характеристику діяльности М. Драгоманова, спростував, спираючися на незаперечні факти, невірні думки очорнювачів Драгоманова і відзначив велику вагу Драгоманова для свого часу і для нашої сучасности. На початку своєї доповіді д-р С. Репецький цілком слушно зазначив, що діяльність Драгоманова треба розглядати в світлі доби 70-80 рр. минулого століття, і ні в якім разі не можна підходити до оцінки діяльности Драгоманова з критеріями нашої сучасности. Схарактеризувавши філософські і соціяльно-політичні течії останньої чверти XIX ст., доповідач відзначив, що Драгоманів був передовою людиною своєї доби, що його соціялізм нічого спільного не має з марксівським соціялізмом, що Драгоманів рішуче заперечував клясову боротьбу і натомість підкреслював християнські етичні моменти, обстоюючи свободу людини, свободу і рівність громад, свободу націй. Драгоманів був твердим і послідовником національником і одночасно европеїстом, національна культура, на думку Д., повинна бути виповнена загальнолюдським змістом. Домагаючись самоврядування громад, Драгоманів стояв за повну самостійність вільної спілки громад на Україні. Драгоманів був послідовним соборником, він кинув ширше гасло, ніж Франко („Від Кубані до Сяну") — Драгоманівське гасло було „Від Кубані до Тиси". Драгоманів дав Ганнібалову клятву боротися за включення Карпатської України в єдиний український визвольний рух, і він був піонером цієї великої справи. Драгоманів особливу увагу звернув на Галичину і зробив дуже багато для її культурного і політичного піднесення. „Галичина для мене така ж рідна як і Полтавщина" — ці слова Драгоманова були підтверджені ділом. В той час, коли перед царським московським урядом скапітулювали Костомарів, Житецький, Антонович і навіть автор українського гімну П. Чубинський, відмовившися від політичної боротьби і визнавши за московським царем „вищу правду" і поклонившися цареві; Драгоманів зрікся блискучої кар'єри талановитого університетського професора, еміґрував у Західню Европу, щоб нещадно боротися проти російського панування. Драгоманів рішуче виступив не тільки проти царського імперіялізму, а й проти російського імперіялізму російських революціонерів, виявляючи і викриваючи ознаки офіційного російського націоналізму у Лаврова та в інших революціонерів і соціялістів Росії. Одночасно боровся Д. і проти польських імперіялістів. Ці статті Д., спрямовані проти російського і польського імперіялізму, мають актуальне значення і для сучасної дійсности. Федералістичні ідеї Драгоманова нічого спільного не мають з ідеєю Російської імперіялістичної „федерації", навпаки федералізм Драгоманова був скерований проти Росії, проти російського панування. — Драгоманівський федералізм був у ті часи революційною ідеєю відокремлення України від Росії, виявом ідеї Самостійности України і її Соборности.

Драгоманів не був безбожником. Виступаючи проти офіційного російського православія, Драгоманів визнавав єдиного Бога і Христа (доповідач цитатами підтверджує свої твердження). Основні точки проєктованого Християнського братства Драгоманів так формулює: „1. Віримо в Бога Сотворителя світу і людей. 2. Визнаємо посланців Божих, котрі як Ісус Христос навчали любити людей, як самого себе. 3. Шануємо усяку віру з усяким обрядом, коли вона веде людей до любови, а не до противного". Колосальна пробоєва сила християнської етики характеризує Драгоманова. Драгоманів підтримував також український національний клерикалізм. 90% ідей Драгоманова здійснено — політичне усвідомлення народу, для якого так працював Драгоманів, здійснено. Без національної свідомости і політичного усвідомлення не можливо здобути самостійність і незалежність України.

Тяжкий тернистий життєвий шлях, безнастанна боротьба за свободу і незалежність усієї Соборної України, уперта і непримиренна боротьба проти російського імперіялізму — царського і революційно-соціялістичного, невсипуща самопосвятна праця над політичним усвідомленням свого народу і над популяризацією української національної справи в европейському світі, широка і всебічна діяльність для добра своєї нації на засадах загальнолюдської моралі й християнської етики та гуманности ставить світлу постать Драгоманова в ряди найвизначніших діячів України. Кажучи словами покійного Льонгина Цегельського: „Піна злоби ніколи не досягне високого п'єдесталу Драгоманова". Історична заслуга його велика. Пам'ять про нього житиме вічно. Драгоманівська ідея політичного усвідомлення українського народу здійснилася. Отже нація здобула твердий ґрунт і всі підстави для здійснення ідеї Самостійної Соборної України".

Після доповіді відбулася жвава дискусія.

Засідання Мовознавчої Секції УВАН

У неділю 9. грудня відбулося чергове засідання Мовознавчої Секції Української Вільної Академії Наук дів Лесі Українки з БНАНАНАНН з двома доповідями. **„Мова перекладів Лесі Українки з Біблії"** — це тема першої доповіді, що її зачитав П. Одарченко. Леся Українка на замовлення М. Драгоманова переклала Єзекіїла. Цей уривок св. Біблії з ідеєю оживлення мертвих кісток і воскресіння ізраїльського народу Леся Українка переклала, вкладаючи в нього ідею воскресіння і відродження українського народу. Року 1892 Леся Українка на бажання М. Драгоманова переклала віршами два уривки з Ісаї І. ст. 2-3, ІІ-18. Вибір цих уривків для перекладу був також зумовлений аналогіями до української дійсности. Доповідач проаналізував лексику, синтаксу і фразеологію перекладів. Щоб яскравіше показати особливості Лесиного перекладу, цей переклад порівняно з перекладом Куліша і Пулюя і при цьому доведено, що переклад Лесі Українки зроблено на незрівняно вищому рівні з додержанням норм літературної української мови. Доповідач відзначив також любов Лесі Українки до Біблії, процитувавши відповідні уривки з її листів. Тексти цих цінних перекладів Лесі Українки друкуються в 2 ч. „Нашої Культури" у Вінніпеґу (за ред. проф. І. Огієнка), в цьому ж журналі (ч. 1. і ч. 2.) друкується (скорочено) доповідь П. Одарченка про переклади Лесі Українки з Біблії.

„Мовне життя на Україні в 20 рр. XX ст." — така тема другої доповіді, що її зачитав інж. К. Туркало. Перша частина доповіді — це дуже цікаві спомини К. Туркала про його власну працю над редаґуванням мови в редакції Київської газети „Пролетарська Правда" та про видатних українських мовознавців М. Гладкого і В. Г. Добровського, а також про редактора відомого українського критика С. Щупака. Друга частина доповіді присвячена була докладному вияснению окремих явищ мовно-редакційної практики доповідача в українській газеті. Ілюструючи численними прикладами повсякденну творчу працю в ділянці мовних новотворів та в боротьбі проти російських впливів за чистоту української мови, доповідач на конкретних фактах показав той великий культурний процес, що мав надзвичайно велике значення для унормування лексики, синтакси і фразеології української літературної мови, очищеної від намулу російських впливів і наближеної до її живих і живучих джерел — народньої мови. Золотий час дерусифікації України, на жаль, був коротким. Брутальний наступ Москви на Україну привів до фізичного знищення діячів української культури, до ліквідації здобутків української культури, до посиленої русифікації. Але всього знищити ворог не зміг. Словники УАН, багата друкована продукція тих років збереглася в бібліотеках вільного світу. Наше завдання на еміґрації плекати рідну мову, дбати про її культуру і чистоту та про її дальший розвиток.

Обидві доповіді викликали цікаве обговорення. Присутня на засіданні молода студентка Леся Гончар, що народилася в Америці, виступила з пропозицією, щоб УВАН зорганізувала для української молоді на еміґрації курси українознавства. Присутні на засіданні одноцушно схвалили цю важливу і своєчасну пропозицію.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Український архів-музей і бібліотека** при Осередкові Української Культури і Освіти у Вінніпеґу займає п'ять кімнат, наповнених дорогоцінними експонатами. Тут зберігається архів композитора О. Кошиця, архів і музей пам'яті полк. Є. Коновальця, архів-бібліотека пам'яті І. Боберського, так званий „Харківський Архів", присланий з англійської зони Німеччини, приватні архіви різних українських діячів, збірки рукописів і окремі рукописи, різні пам'ятки визвольної боротьби України, вироби українського народного мистецтва. В одній з кімнат розміщена бібліотека, до якої приходять видання з усіх країв вільного світу. В другій кімнаті — музей з етнографічними та іншими експонатами. Четверта кімната — читальна.

(За „Нов. Шл.")

● **Доповідь проф. В. Дорошенка „ОО Василіяни — науковці"** відбулася 16 листопада заходами Літературознавчої Комісії НТШ у Филаделфії.

● **Вечір пам'яті Юрія Клена** — відбувся у Мюнхені з нагоди 60 роковин з дня народження поета. Вечір влаштувала Українська Вільна Академія Наук.

● **Ювілейний Вечір присвячений поетичній творчості Михайла Ореста** з нагоди його 50-річчя відбувся в Ню Йорку в Літературно-Мистецькому Клюбі 22 листопада ц. р.

● **Проти акції Керенського протестують українці Голяндії.** Про це видало Об'єднання українців у Голяндії спеціяльний комунікат.

● **Некролог про проф. Д. І. Дорошенка** вміщено в органі американських славістів „Бюлетень Аатсел", ч. 4, 1951 р. Д. Дорошенка названо тут визначним українським славістом.

● **Інавгураційна лекція Митрополита Іларіона в УВАН у Вінніпезі** відбулася 25 листопада ц. р. на тему „Початки українського письма і друку". Заля була заповнена слухачами.

● **15,500,000 китайців** впало досі жертвою комуністичного народовбивства в червоному Китаю продовж останніх двох років — заявив національно-китайський представник в Об'єднаних Націях в Парижі.

● **Вулична бійка в одній передмісті Мехіко** була така завзята, що пожежна сторожа мусіла посипати пісок на вулицю, щоб затерти сліди проливу крови. Війку викликав вояк, що приїхав на відпустку з армії в ЗДА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Елизабет, Н. Дж.

Листопадова Академія

Заходом Українського Центрального Комітету в Елізабеті відбулася святочна Листопадова Академія, яка пройшла з великим успіхом. Академію попередила панахида в честь поляглих героїв за волю України в церкві св. Володимира, яку відспівав місцевий хор „Боян", а представники організацій виступили святочно з прапорами.

Саме свято почалось о 4-ій год. пополудні в залі Укр. Нар. Дому відспіванням амер. гимну. Вступне слово виголосив місцевий парох о. Лев Чапельський. Згодом хор „Боян" відспівав 2 пісні: „Гей колись була розкіш, воля" — Демуцького і „Гей видно село" — стрілецька пісня Л. Лепкого в хоровім опрацюванні М. Колесси. Коротку, але змістовну — з питомим поетичним забарвленням — доповідь виголосив Др. М. Шлемкевич. Відтак Юркевич В. виконав на бандурі 2 пісні: „Сон в'язня на Соловках" і „Я сьогодні від'їжджаю". Присмний і симпатичний голос заслуговув на увагу. Деклямація п-ні Магмет Галини: „1-го листопада 1918 р. у Львові" була виголошена з відповідною дикцією і інтонацією. Шкільні діти під проводом Сестер виконали свою дитячу програму, яка пройшла з великим успіхом. На закінчення першої частини програми виступив заслужений громадянин і головний касієр УНСоюзу п. Роман Слободян, з закликом до збірки на Народний Фонд, яка у висліді дала 775 дол. Збірку проводили: Пінковський Мирон, Гнатюк Дам'ян, Хитра Михайло і Кобасовський Іван.

Друга частина Академії почалась виступом дуету бандуристів: пп. Юркевича В. і Левицького Романа і діточого хору. Ця точка була оригінальною частиною програми. Ярослав Заремба виголосив свій власний вірш „Перша сотня", який зробив на присутних миле враження. Атракцією мистецької частини програми був виступ п-ні Зятик Г. (сопрано), яка своїм милим голосим відспівала кілька пісень. Замітна добра інтерпретація української пісні. На увагу і признання заслуговує теж і жест, яким солістка зреклася свого гонорару на користь Укр. Конгр. Комітету. При фортепіяні п. Галя Клим. На закінчення хор „Трембіта" з Нюарку, який безкоштовно виступив на Академії проспівав низку народних пісень. Хор зробив дуже гарне враження, доказом чого було те, що публіка нагородила його численними оплесками. На закінчення п. Кіценюк, голова Укр. Центр. Комітету склав подяку виконавцям програми Академії. Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

На Український Народний Фонд УККомітету склали пожертви: Слободян Роман $50; Центр. Комітет У.Н.О. в Елізабет $48; Слободян Данило $25; Зазуляк Іван з Ню Орлінс, Луїзіяна $25; Левчик Іван і Ольга 25; Н. Н. з Ню Джерзі $20; Лашинюк Василь $20; Братство св. Арх. Михаїла від. УНС ч. 142 $15; Т-во „Запорозька Січ" від. УНС ч. 234 $15; Співацьке тов. „Боян", Кіценюк Микола, Кіценюк Іван, Остапчук Петро, Сухорський Михайло, Т-во „Запорожська Січ" від. УНС ч. 3, Магмет Степан, Пінковський Мирон, Бойчук Володимир, д-р Шлемкевич Микола, Поливчак Андрій, Гусак Лев, Солтівський Іван, Кардаш Василь, Смит Андрій, Сестрицтво „Любов" від. УНС ч. 37, Гнатюк Василь, Марків Михайло, Луняк Теодор, Лабунський Сильвестер, Пограничний Степан, Рабець Теодор, Кемпа Атаназій, Т-во „Дочки України" від. Союзу Українок Америки в Елізабет, Генеґа Степан, Яблонський Михайло, о. Чапельський Лев, Дочич ..., Процак Михайло (молодший), Солтівський Василь, Боднар Іван, Зятик Гильдана з Нюарку, опер. солістка, зреклася свого гонорару за виступ на Святі, Гнатюк Дамин, Могила Степан, Назаренко Іван — всі по $10; Хитра Михайло $7; Кобасовський І., Голда В., Макара В., Федун Т., Горинь О., Луців М., Купчак М., Циктор М., Зелінка І., Поливчак В., Волуйчик М., Дідух Т., Процак М. (старший), Чечель П., Мудра М., Гринишак М., Кухта В., Козак О., Гинда М., Чайковський М., Полянський А., Заремба Я., Волошинович М., Сташків П., Циктор П., Костів М., Гвіздь Ю., Богач С., Креховецька Х., Іваник І., Шадура А. — всі по $5.; Красновський Я. $4.; Костишин П. і Світлик А. по $3; Яворський В., Ковальчук, Галінович М., Яворська М. і Зелінка К. — по $2. — Разом $775,00, які вислано до УККомітету в Ню Йорку.

М. П.

Бостон, Масс.

Протисовєтська маніфестація

18 листопада, громадськість м. Бостону, Масс., та ближчих і дальших міст з цілого Массачусетс відбула масову маніфестацію проти російсько-большевицького і м періялізму. Цим громадськість Бостону заманіфестувала свою духову єдність з своїм народом на рідних Землях, заманіфестувала свою політичну активність та довела, що вона здібна на таку і навіть більшу активність в разі потреби. Маніфестація була старанно підготовлена, було присутних понад 600 осіб і пройшла в зразковому порядку та на високому національно-політичному рівні.

На маніфестації промовляли: Конгресмен, лідер демократичної більшости Сенату, Мек Кормик; Томас Дорган — місцевий Судовий Співробітник знаний антикомуніст; Видавець армянських часописів Джеймс Мендолиян; представник місцевої колонії латвійців — Чарлз Скапарз та місцеві адвокати українці — панна Анна Чопек і Дмитро Романів.

Проводив маніфестацію голова Маніфестаційного Комітету, Володимир Боднар. Головним промовцем в українській мові був Андрій Баранник.

Прийнято відповідні резолюції.

В понеділок 19 листопада в місцевих часописах: „Ди Бостон Пост" та „Бостон Травелер" були вміщені повідомлення про маніфестацію та витяги з промов Мек Кормика й Томаса Доргана.

Ню Йорк, Н. Й.

„І на принятті не забуваємо про Н. Ф. УКК"

В суботу, 10. листопада ц. р. п-ство Василь і Дарія Жук улаштували з нагоди свого подружжя приняття для родини та приятелів. Підчас вечері, якою дуже вміло й культурно проводив стрий п-і Дарії, відомий в Брукліні бизнесмен і добрий український патріот, п. І. Гулей, промовляло кількох бесідників, як самий п. І. Гулей, Др. Семків, проф. Осип Гулей, сестрінок п-і Дарі п. С. Олійник та інші. Всі вони, бажаючи щастя та многих літ Новоподруженим, переплітали свої промови споминами та веселими анекдотами. Під кінець цеї незвичайно культурної та веселої гостини господарі та гості не зобули про найважнішу під теперішню пору справу, про Народний Фонд УКК. П-во Жуки зложили від себе $10, а гості: С. Олійник і Г. Бакуменко по $3, М. Гулей, А. Гулей, І. Гулей, Миськів і Р. Фенчинський по $2, др. В. Семків, п-і Іванчук, п-і Майдан, Вишиваний, Линк і Г. Заборський по $1. Разом зібрано $34.

Гість

Збори Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України

В суботу 24 листопада 1951 року відбулися в Ню Йорку Загальні Збори Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України. Товариство це повстало на терені ЗДА минулого року і його членами є в більшості б. учасники Українського Визвольного Руху, чи то як члени ОУН, вояки УПА чи інших подібних організацій в Краю. Має воно свої організаційні осередки, крім Ню Йорку, в Нюарку, Бофало, Филаделфії. Пороблені теж заходи для зорганізування таких осередків в Шікаго та Дітройті. Однорічною працею Об'єднання, зокрема його клітина на терені Ню Йорку, зуміло здобути собі окреслену позицію в комплексі українського зорганізованого життя і визначити своє відношення до основних громадських і політичних проблем. Улаштовании в минулому зимовому сезоні цикль доповідей на актуальні теми проходив серед задовільної фреквенції та живої дискусії. Товариство має за собою уже один рік успішної громадської роботи в нюйоркському Комітеті Об'єднаних Організацій, чи подібних установ на інших теренах його дії, та тепер згідно з рішенням Загальних Зборів поробило уже заходи, щоб формально теж стати членом УКК і тут проявляти свою діяльність.

Збори почалися доповіддю проф. Л. Шанковського: „Українська Визвольна Справа на тлі міжнародного положення сьогодні". Доповідач направду майстерно пройшов між гущею проблем, що мучать сьогоднішній світ і видвигнув з-поміж них найбільш життєві та найбільш важливі для української справи. Війна, вибух якої ще не давно виглядав не минучий, починає поволі зникати, як конкретна можливість найближчого часу. Є познаки на те, що серйозні круги американської й англійської суспільности вірять в можливість не військовою але дипломатичною і пропагандивною пресією довести до внутрішнього розкладу, а вслід за тим і до розвалу СССР. В такій ситуації треба б сподіватися і нових „апізментів". На тлі теперішніх політичних відносин українська проблема має характер міжнародного порядку, помимо спроб її ворогів за всяку ціну до того не допустити, або вагу її по змозі як найбільше зменшити. Перед українською політичною еміґрацією є конкретне завдання: закріплювати добуті позиції та рівночасно добиватися дальших корисних змін у відношенні західного світу до питання українського національно-державного визволення. Для успіху у цій роботі треба б серйозних наукових праць в англійській мові про Україну.

Інж. О. Логуш у своїй доповіді, яка була другою з черги, з питомою йому оригінальністю підходу до самої проблеми та її розв'язки, звернув окрему увагу на тенденції еміґрацій перебільшувати свої розміри, творити бутафорні форми, переціновувати свої спроможности. В такій атмосфері затрачується з поля зацікавлення усе те, що діється на Батьківщині. Еміґрація втрачає зв'язок з народом, починає жити ілюзіями, визначує собі нереальні політичні цілі. Факт, що в обличчі наступу російської імперіялістичної еміґрації, українська еміґрація, помимо поділу на різні політичні середовища, заняла одну поставу, явище відрадне. Проблема тільки в створенні організованих форм для постійної політичної акції.

Обі доповіді викликали незвичайно живу і направду серйозно ведену дискусію. В дискусії порушено цілий ряд актуальних питань нашого громадського і політичного життя. Зокрема порушено питання плянованого американським урядом інспірування і підтримування антисовєтських рухів в країнах поза Залізною Заслоною. В дискусії викристалізувалася така оцінка цієї проблеми: українське підпілля не виявляло жадного зацікавлення досі в доставі грошей з-поза кордонів України. Воно повстало, діяло досі і діє дальше, як чинник самостійний: одиноким джерелом його духової і матеріяльної сили був і є український народ. Тому саме, що воно було і є чинником самостійним, незалежним від будького зовнішнього світу, тим воно і сильне та небезпечне для російських володарів в Кремлі. Коли Західній Світ хотів би наладнати позитивне відношення до українського підпілля він мусів би перш за все ясно і недвозначно заявитися за право українського народу за незалежне самостійне національно-державне життя. Українського підпілля не зумів досі знищити російський комуністичний терор, його не зуміє ніхто впрягти в неукраїнські політичні пляни і комбінації. Український народ платить величезні жертви, але за те, щоб раз назавжди скинути з себе російські імперіялістичні пута. З тим фактом мусить рахуватися кожний, хто хотів би зустрітися в Україні з українським народом як друг і союзник. Постава інших народів до того питання — це їх власна справа.

В організаційній частині зборів присутні мали змогу довідатися крім загального стану Об'єднання під організаційним оглядом, ще й про те, що заходами дотеперішних керівників Об'єднання є вже перекладена на англійську мову і зладжена до випуску брошура написана в Україні і передана сюди про совєтські концентраційні табори. У Филаделфії новоповстале Видавництво „Пролог" зладило і вже в найближчому часі видасть друком книгу п. н. „Графіка в бункрах УПА", як теж приготовляє до друку збірки творів публіцистів українського підпілля (Полтави, Горнового, Кужіля і др.) окремими книгами. Деякі з тих писань перекладається уже і на англійську мову. В той спосіб хотіли б ініціятори того діла доможливити українському загалові доступ до усіх писань згаданих авторів і самому безсторонньо пізнати суть того, проти кого і за що воює українське підпілля.

Незалежно від того, порушено і піддано для розгляду обраній Управі справу зладження якоїсь поважнішої збірки статтей наших чоловіх публіцистів і науковців про майбутнє Східної Европи та Центральної Азії, так як його розуміють українці. Такі статті мали б взяти під увагу й політичні, господарські та соціяльні аспекти і повинні б бути збірною відповіддю українців на ті питання. Така праця повинна б бути публікована в першу черну в англійській та інших чужих мовах. Для конкретних заходів для організації того діла мала б забратися новообрана Управа, чи нею уповажнені люди.

В кінці приступлено до вибору керівних органів Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, в склад якого увійшли: О. Логуш, О. Труш, Гр. Бакуменко, Я. Клим, І. Я. Хамуляк, Я. Пришляк, Д. Баглай, М. Андріюк та Володимир Квас. До Контр. Ком. увійшли: професор Л. Шанковський, д-р П. Турула та І. Різник, а до Суду обрані: інж. В. Потішко, І. Смолій та Ю. Цвіль.

Збори одержали письменні привіти з Бофало, Шікаґо та Дітройту.

І. Я. Х-як

Повідомлення

Комісія Батьків для справ навчання української мови в парафіяльній школі св. Юрія в Ню Йорку, покликана до життя Зборами Батьків у дні 3. листопада ц. р., подає отсим до відома слідуюче:

Впр. ОО. Василіяни прийняли з днем 24. листопада ц. р. до навчання української мови в парафіяльній школі св. Юрія в Ню Йорку двох учителів, а саме п. д-р Костя Кисілевського та п. Івана Близняка.

Для навчання української мови призначено по 30 хвилин у нижчих, а по 45 хвилин кожного дня у вищих клясах.

Навчання української мови є обов'язкове для всіх учнів.

Батьків не обтяжено ніякою додатковою оплатою. Проситься однак вплачувати точно нормальні шкільні оплати.

У той спосіб навчання української мови в нашій найбільшій парафіяльній школі в ЗДА входить на свій правильний шлях.

Це завдячується належному зрозумінню питання виховання нашої молоді Впр. ОО. Василіянами, доброй волі Сестер Василіянок, які ведуть цю школу, та одностайній і рішучій поставі до цього питання загалу батьків.

Факт унормовання навчання української мови в Ню Йорку має небудене значення. Віримо, що за прикладом Ню Йорку підуть всі інші наші парафіяльні школи в ЗДА, в яких ще досі не навчається української мови, або не придімоться навчанню тієї мови належної ваги. Це безперечно вийде на користь та добро Нашої Церкви та Нашого Народу.

Ню Йорк, дня 7. грудня 1951.

Мр. Р. Гуглевич — голова; Д-р В. Коваль — секретар; Члени: І. Повзанюк, інж. В. Богачевський, О. Гавришенко, інж. А. Осадца, Ст. Стецик.

Савт Бруклин, Н. Й.

Листопадове свято

Українська громада південного Бруклина (Савт) відсвяткувала листопадові роковини в неділю, дня 2. грудня. В місцевій українській, католицькій церкві св. Николая відправив Всч. о. Н. Вояковський панахиду за поляглих українських воїнів, та виголосив принагідну проповідь.

На концертову частину свята зложилися: Виступ місцевого, Церковного хору, під управою проф. М. Кокольського, що відспівав бадьоро ряд стрілецьких пісень. Солістка Марта Кокольська-Кобрин відспівала стрілецькі „Синя чічка", „Засумуй трембіто", та „Накрила нічка". Шляхетний метал її голосу та прекрасна інтерпретація злучуються в неї в справжню мистецьку цілість. Фортепіяновий супровід спочивав в руках молодого піяніста Тараса Левицького. Незатерте враження викликала прекрасна промова редактора Івана Кедрина. В листопадовім чині проявила себе українська, невмируща ідея, основний мотив тієї промови. Люба Абрамюк виголосила зі зрозумінням вірш, присвячений листопадовим роковинам. Закінчилося свято відспіванням національного гимну.

Треба ствердити з приємністю два позитивні явища. На сцені в хорі ми бачили нашу місцеву молодь, народжену в Америці. Це значить, що та молодь відчуває кровний зв'язок з тими, що борються і вмирають за волю України. І друге явище: місцеві громадяни виповнили залю по береги. А це свідчить про належне зрозуміння ідеї Листопадового зриву серед нашої американської громади.

Присутній

Амстердам, Н. Й.

Листопадове свято

Тридцятьтретю річницю Листопадового Зриву відсвяткувала амстердамська українська громада в дні 3 листопада Панахидою за поляглих Героїв, яку відслужили в церкві о. Лев Ліщинський, парох Амстердаму, та о. Микола Дереш, сотрудник.

Перед Богослужбою поставила молодь символічну могилу з березовим хрестом, на якім видів терновий вінок. В часі Панахиди почесну сторожу держали комбатанти, молоденькі пластуни. Після Панахиди щиро-патріотичну проповідь виголосив о. Микола Дереш.

Т дні 4 листопада пополудні відбулись в церковній залі заходом УКК Від в Амстердамі, при співучасти місцевих організацій СУМ-у і ООЧСУ величаві святочні сходини які відкрив д-р Тарас Антонович а приявні на залі перед словом відспівали гимн „Ще не вмерла Україна".

Опісля д-р Т. Антонович пояснив коротко ціль і значення Свята 1. листопада.

Святочний реферат виголосив інж Тимко Лаба. Він змалював наш змагання і боротьбу за волю та нав'язуючи до теперішньої боротьби наших братів на далекій Батьківщині, висказав глибоку віру, що внедовзі прийде великий зрив, який тим разом принесе повну перемогу а з нею і незалежність Соборної України. Іванна Скоплякова відчитала свої спомини з Листопадових Днів у Львові, подаючи зібраним багато цікавих фраґментів з того часу.

Мґр. Ізидор Комаринський відчитав Перший Приказ Української Військової Верховної Ради.

Всі дальші доповідачі, як п. Ярослав Почабський, та деклятори як п. Богдан Саврис і мала Маруся Вішко, вив'язались прекрасно з свого завдання, при чому слід було зауважити старанне приготування до Свята.

При кінці заняв знову слово д-р Т. Антонович, згадуючи між іншим що всі учасники Листопадового Зриву 1918 р. повинні бути горді, що зачали святе діло, яке тепер продовжує УПА, яка безумовно довершить його, та здобуде Вільну Незалежну Українську Державу і тоді пролита кров, та понесені жертви не підуть на марне. Свято закінчено відспіванням „Не пора". Увесь прибуток обернено на цілі УККА.

Д-р Петро Хрептовський

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

(Лист п. Миколи Новака з Лос-Анжелес, Каліфорнія до Українського Конґресового Комітету)

„За живих і мертвих" людей посилаю 100 долярів Нац. Датку і прошу вписати їх до Ваших книг, як слідує:

25 дол. прошу записати на ім'я — милої мені родини — п-ства Гаврилів у Бронкс, Н. Й.

Цій родині завдячую свої початки праці на народній ниві в Америці... Коли перед двадцяти роками, працюючи для організації ОДВУ в Америці — я ходив голодний і обдертий — п-ство Гаврилові були одинокі тоді в Ню Йорку, які розуміли мене і все потішали: „Ви працюйте для нашої славної ОДВУ, а до нас приходьте на борщ і вареники.

Так і було: п-ство Гаврилови були для мене наче рідними батьками в ті тяжкі часи в Америці...

25 дол. прошу записати на ім'я — найстаршого українця Нац. Датку в Америці" — Роберта Михася Гаврилів, котрому щойно три місяці минуло. Батько його Андрій (одинокий син п-ства Гаврилів) дописує дуже цікаві статті до „Юкрейнієн Віклі", що виходить в англійській мові при „Свободі". Щиро вірю, що новонароджений американський українець Роберт Михась Гаврилів буде таким примірним українцем, якими є його батьки, бабця і дідо.

30 дол. посилаю за родину нижче підписаного, а

10 дол. посилаю за „мертвого українця" старого еміґранта, який розбагатівши в Америці, забув за поневолену Україну і за свою честь — українця. Це за того українця, який не тільки Нац. Датку не заплатив, але і на всякі інші українські цілі ніколи не дав, а все нарікав — тільки тому, щоб цента не дати на українську справу.

І таких, на жаль, українців ми маємо аж забагато в Америці. Та такими „мертвими українцями" ми не сміємо розчаровуватись! Ніякого щастя такі люди у свому житті не зазнали й не зазнають. Знаю таких людей дуже багато в Америці й у Канаді, — на жаль й деяких моїх бувших товаришів, — які, поводившися так в громадському житті, — потратили свої мастки у різних нещастях тільки тому, що негідні були жити чесно супроти Бога і України. І коли так не раз призадумуюся і пригадую різних наших людей, підраховую тих, що були жертвенні на українські цілі, то щиро і сумлінно можу ствердити, що ті, які не скупили жертви на народню ціль — жили й живуть щасливо, весело, дітей гарно виховали і тішаться ними, — а ті, що ледачили в громадському житті, скупили доляра на народню ціль, — скорше чи пізніше зазнали різних таких розчарувань у свому житті, яких не мали всі інші! Віра в Бога й Україну осолоджує життя людини, а нехіть — вбиває її!

10 дол. посилаю за „мертвого українця" — нового еміґранта, що так скоро пропав в американськім авті, чи гавзі, забув за Воюючу Україну, забув за товаришів недолі в Европі і скорше завмер для української справи в Америці, як старий іміґрант.

Це за того нового іміґранта, який повинен стати нашим апостолом, джерелом нової крови, нового запалу, нового приміру — праці і жертви для поневоленої України! Це врешті, за того українця — нового еміґранта, який, коли загибав по таборах в Европі, тоді розпинався за Україну, а приїхавши сюди, — завів надії старих іміґрантів. Став „вічним скитальцем" — все бідним, все нещасним нарікайлом, що на всіх нарікає... В одному випадку свою власну організацію обкрадає, бо, ставши кольпортером її видавництва, — боргів за продані видання не платить, в церкві чи на українській академії відчепного нікля кидає або просто тікає з того місця, де за збіркою ходять.

Яка шкода, що через таких людей терпить ім'я чесного й жертвенного українського скитальця. Замість скріпити українську жертвенність, такі вбивають її! Замість дати примір організованих і карних політичних еміґрантів української нації, — вони поводяться в громадському житті так, що тяжко збагнути, де така порода українців узялась?

Яка шкода, що ЗУАДК чи Укр. Катол. Комітету або інші установи, не зобов'язали контрактом таких ненадійних людей при спровадженню їх до Америки, щоб вони були зобов'язані попрацювати бодай пару місяців на користь визволення України. А не один був підпивав такий контракт, щоб дістатися до Америки. І не було б ніяким гріхом, коли б ЗУАДК був поступив власне так з такими людьми. Старих іміґрантів чимало коштувало грошей і клопотів при переїзді до Америки.

Тільки подумати: 60 тисяч нової іміґрації і найменше 50 тисяч надійної старої, а за минулий рік 250 тисяч долярів Нац. Датку не могли зібрати! А цього року й тої суми не зберемо, яку зібрали в минулому році, коли так — „в рукавичках" будемо промовляти до нашої старої і нової еміґрації.

Справа не в тому, що треба ратувати ім'я Українського Конґресового Комітету — це справа чести цілої української еміґрації! Це не тільки те, що люди не відгукнулися належно до Нац. Датку, але це те, що наша жертвенність в Америці взагалі дуже сильно впала, як на теперішній час — час такого великого добробуту в Америці.

Колись так було, що не існувало одної такої хатньої гостини, де люди, забавляючись з якоїсь нагоди, не зібрали б пару долярів на потреби Рідного Краю. Сьогодні, на жаль, є так, що ми майже не зустрічаємо в українській пресі таких збірок. Колись було так, що як десь така гостина й відбулась, що на ній не зібрали пару долярів на народню ціль, то самі ті люди, що справлями гостину, — соромилися признатися до неї. Сьогодні деяким нашим людям не тільки не стидно за такі гостини, ціле горло, як то вони гарно бавились, які торти їли, скільки випили, але деякі з них й реклямують їх на які пісні співали про УПА і Шевченка і т. д., а лишньої „чарки", від якої аж дуріли, на Рідний Край з тої гостини не віддали, — хоч би тої, яка вже таки аж „боком" їм лізла. І роблять це не тільки наші низи, але і ті, які повинні приклад дати тим низам. Це діється у громаді нижче підписаного, у Вашій і по цілій Америці. І це, на жаль, діється і в родинах нової іміґрації, тої іміґрації яка від себе повинна дати якнайбільшу пожертву на оборону України та яка має бути здібна ще більшу жертву зібрати від нас — старих іміґрантів замість відкрити свої серця, запалити себе і інших людей до збірки, то вони „через зуби" промовляють до людей за збіркою на Рідний Край або зовсім іґнорують її тільки тому, щоб свої кишені не нарушити, — мовляв, з нашої громади Україні не збудеш.

Живемо в Америці у великому добробуті — порівнюючи його з 1930-37 роками, коли то наші люди ані 10% не заробляли того, що нині заробляють, а жертвенність наша в тих часах була сто разів більша, як вона є зараз.

Отже, взиваючи нашу еміґрацію до жертвенности в теперішнім часі, варто нам звернутися лицем до старих часів — часів тяжкого безробіття... Там знайдемо багато такого, що поможе нам збудити заспані серця до нашої жертвенности в теперішні часи...

Теплим словом згадаймо тих, що в минулому не кривили душею і НА ТРИВОГУ вдармо до всіх тих, що до сьогодні зберегли сумління, серцем ще палають і розуму не стратили — збудуємо величне нове і сильне! Українське серце ще сильно б'ється, воно ще молоде і здорове, як молода і здорова ще ціла наша Нація! Треба тільки сильніше вказати йому на ту велику потребу, яка вже сьогодні рішає: бути чи не бути Україні вільною!

Ще не пізно, ще маємо трохи часу пробудитися, ще маємо трохи часу викресати із себе дійсний ґраніт — українську націю на еміґрації! Але той час дуже короткий: кожна година спізнення може завести нас на довгі літа нової неволі.

Наші рідні в Україні вже викресали із себе дійсну Українську Націю — вони готові на найбільші жертви, але без нашої жертви — розголосу українських визвольних змагань і жертви якнайбільшої в грошах, — вони не в силі будуть довести до Воскресіння України.

Орган'заційне звітування

Сиракюз, Рачестер, Бофало, працюють на трикратне збільшення УНФонду

На обласній Конференції Відділів УККА, для північної частини стейту Ню Йорк, що відбулася 30 вересня ц. р., в Сиракюзах, присвячено багато уваги справі УНФонду.

Наші представники в дискусії заявили, що Відділ УККА в Бофало, передбачає у своєму плані праці, між іншим, побільшення числа платників, як рівно ж побільшення загальної квоти в ТРИ РАЗИ, себто осягнути в 1951 році, 300 платників і $3000 готівки на УНФ, запрошуючи до товариства заступлені на нараді Відділи.

Цей замір, представники заступлених Відділів привітали, а організаційно найсильніші осередки, Сиракюз і Рачестер зголосились до цього змагання.

Для кращого насвітлення подаємо, як представлялися ті три осередки в збірці датків на УНФонд в 1950 році.

З коляди в Сиракюз $310; в Рачестер $300. З імпрез в Сиракюз $115; в Рачестер $75. Товариства і організації в Сиракюз $25; в Рачестер $80; в Бофало $35. Поодинокі платники в Сиракюз $1731; в Рачестер $1260; в Бофало $1089. — Разом: в Сиракюз $2181; в Рачестер $1715; в Бофало $1124.

Товариств і організацій в Сиракюз 4; в Рачестер 2; в Бофало 2. Поодиноких платників в Сиракюз 262; в Рачестер 141; в Бофало 116.

В Бофало, крім головного касієра покликано ще 9 уповноважених що опікуються своїми районами. Від 1 липня ц. р. кожної неділі подається в радіо про завдання і працю Українського Конґресового Комітету та значіння Народного Фонду. Від половини вересня випущено три бюлетені, в них крім організаційних справ і місцевих новин поміщується прізвища кожночасних платників. Бюлетень висилається всім платникам і кандидатам на платників — поштою.

Идемо з кличем:

„ВІРИМО, ЩО КОЖНИЙ ШАНУЮЧИЙ СВОЄ УКРАЇНСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ, РАЗ В РІК, ЗЛОЖИТЬ ОДНОДЕННИЙ ЗАРОБІТОК НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД.

НАША ЗАГАЛЬНА СПРАВА ДОСТОЙНА ТОЇ ЖЕРТВИ ВІД НАС!"

Вислід: (Стан з днем 7 грудня 1951.)

(Цифри в звіті подаємо за такою черговістю: 1): число укр. родин в загальному; 2): в тім нових (ДП); 3): вплатило осіб; 4): на суму$).

Вофало: 906; 302; 205; 1751.

Бофало 6 товариств, зложило на суму $107.

Депю: 6; 1; —; —.

Дюнкірк: ?; ?; —; —.

Лакаванна: 145; 25; 8; 75.

Ланкестер: 39; 4; 4; 40.

Ніягара Фаллс: 12; 3; 1; 10.

Тонаванда: 38; 2; 1; 10. — Разом: 1146; 337; 219; 1,993.

Бофало, дня 8 грудня 1951 року

За Екзекутиву УККА: Ілля Вула, голова; Павло Валодька, гол. касієр; Степан Шипилявий, секр.

ВІДЗНАКИ ДЛЯ ВОЯКІВ І. У. Д.

Капітула пропам'ятних відзнак І-ої Української Дивізії Української Національної Армії та битви під Бродами подає до загального відома:

Вислід конкурсу: у висліді розписаного Капітулою конкурсу прийнятого на відзнаку І-ої Української Дивізії У.Н.А. проєкт п. М. Білинського і признано третю нагороду. На відзнаку битви під Бродами прийнято проєкт п. З. Лісовської і признано другу нагороду.

Видавання відзнак: а) Відзнаку І-ої У.Д. У.Н.А. мають право одержати всі бувші вояки дивізії, які належали до її складу неменше одного місяця в часі від 17. 7. 1943 до 8. 5. 1945.

б) Щоб одержати відзнаку, треба внести на адресу Капітули заяву з такими даними: прізвище й ім'я, адреса, дата народження, сотня і полк, час служби (від дня... до дня...) прізвище сотенного, прізвище двох осіб, які можуть потвердити правдивість даних, власноручний підпис.

Ціна відзнаки в В. Британії 5/— шил., Австралії 7/ — австр. шил., Німеччині 3.00 НМ, в ЗДА і Канаді 1.00 доляр, в інших країнах рівновартість 1.00 американського дол.

Всі заяви висилати на адресу:

KAPITULA, 49 Linden Gardens, LONDON, W. 2.

Відзнака битви під Бродами буде видана пізніше.

За Капітулу: М. Длябога (голова), М. Карпинець (секретар).

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ДІМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Три роки тому Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці постановила подбати про живий осередок українського культурного життя — про Дім Української Культури в Ню Йорку. Таку постанову винесла Управа тої старої та заслуженої української наукової установи в 75-ті роковини свого існування, бо почувала за собою перед українським народом на рідних землях та перед українською історією велике відповідальне завдання створити в безпечнім місці на американськім континенті пристановище для розсипаних по всьому світі скарбів українського духа, прогнаних з рідної землі російським наїзником.

Нині на рідних землях українська національна культура, поставлена поза законом, гнана, винищувана. Гордість української науки — велика Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, його два Музеї, як теж Національний Музей ім. Митрополита Шептицького нині вже не служать більше українському народові. Вони нині призначені на те, щоб фальшувати історію українського народу, щоб вбивати його душу. Українські вчені, письменники, мистці нині в московській неволі духа, хоч живуть на українській землі.

Поза межами України по цілому світі опинилися не тільки творці української культури, але також по всьому світі розсипане духове добро українського народу, яке слід поки ще час позбирати та зберегти не тільки, а й поставити на службу визволення України. Добро українського народу вимагає, щоб в Ню Йорку, в метрополії світу, в осідку Об'єднаних Націй як найскорше повстав **Український Національний Архів, Українська Національна Бібліотека, Музей Українського Мистецтва.**

Тут мусить повстати українська **наукова робітня,** щоб українські вчені та українська наука могли працювати для визволення України. В Домі Української Культури в Ню Йорку мусить бути створений **науковий інформаційний** осередок для американців, що хочуть студіювати українську справу прямо з українських, ворогом непофальшованих джерел.

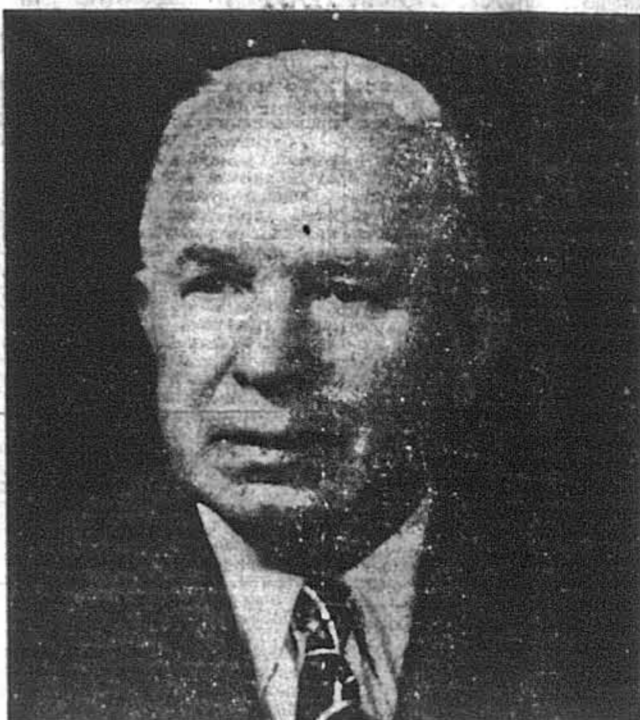
Нині по закінченні переселення скитальців витворився такий стан, що на американській землі зібралася більшість врятованих українських інтелектуалів. Віримо, що це Боже Провидіння зібрало їх в цій вільній країні, що нині проводить світом і напевно буде в майбутності по упадку червоної тиранії над третиною людського роду, заводити новий лад на світі, а в тім теж і на нашій дорогій Україні. Тому окрема відповідальність падає на ці культурні сили в Америці. Дім Української Культури в Ню Йорку має стати їх головною квартирою, і ту головну кватиру для живої української науки, літератури та мистецтва мають американські українці придбати в ім'я добра українського народу — в ім'я його існування та розвою як вільної нації.

Наукове Товариство ім. Шевченка на американській землі ставить перед американськими українцями цю їх національну повинність та просить всіх американських українців та українок взяти реалізацію цього пляну за свій національний обов'язок, за свою національну честь. Одноразова, поважна матеріяльна жертва свідомих американських українців та українок може справу Дому Української Культури в Н юЙорку розв'язати негайно. Щоб Дім Української Культури став дійсністю, треба тепер Науковому Товариству ім. Шевченка позичити на довший термін 150 тисяч долярів.

Управа НТШ дотепер пильно збирала фонди на цю пекучу ціль та зібрала близько 10 тисяч долярів; треба негайно зібрати ще найменше 40 тисяч. На зібраний дотепер фонд Дому Україніської Культури впливали головно гроші з Українського Народнього Фонду. З тих десяти відсотків УНФ, призначених на справи культури НТШ призначувало 60% на Фонд Дому Української Культури часто з кривдою для своїх біжучих наукових потреб.

Досі вплинуло з минулорічного УНФ на Фонд ДУК $4,685, цього року $3,000, разом отже з УНФонду прийшло $7,685.

Наукове Товариство ім. Шевченка апелювало також до українсько-американського громадянства, щоб ставало Членами-Основниками чи Членами-

СЕМЕН УГОРЧАК

Добродіями Дому Української Культури. Хто вплатив на цей фонд принайменше $500 й більше, того ім'я як Члена-Основника ДУК буде вибите на мармуровій таблиці в голі Дому. Хто вплатить найменше суму $100 того ім'я як Члена-Добродія буде вписане в Золотій Книзі, що буде постійно виставлена в музеї ДУК.

Дотепер маємо тільки одного Члена-Основника ДУК, а ним є гром. Семен Угорчак з Бруклина, що його світлину містимо; він пожертвував на той фонд $1,000. Членами-Добродіями ДУК, що вплатили по $100. стали дотепер: д-р Ярослав Макарушка, лікар Борис Филипчук та Яків Удич. Впливали теж на цей фонд менші жертви, підносячи Фонд ДУК до суми $9,636,31.

НТШ вже було підшукало навіть дім на цю ціль, одначе зібрана досі сума надто мала, щоб можна було придбати дім. Переговори покищо припинено аж до часу побільшення цього фонду. Пожертви на фонд ДУК зберігаються в банку.

Подаючи оці інформації до відома громадянства, ми апелюємо до українських установ — народних домів, братств та сестрицтв Америки, щоб вони при замкненні своїх річних рахунків пам'ятали про жертву на Фонд ДУК.

Ми зокрема апелюємо до українсько-американських бизнесменів, щоб пішли слідом свого старшого побратима Семена Угорчака та щоб ставали Членами-Основниками ДУК. Для них ця справа полегшена тим, що Американський Департамент Скарбу, прослідивши довголітну наукову працю НТШ, признав цій нашій установі право звільнення від податків нарівні з американськими науковими товариствами, академіями наук тощо. За приписами американського права не тільки само НТШ звільнене від всіх податків, але також всі жертви, вплачені до рук НТШ, може собі жертводавець відрахувати від свого податку при річнім рахунковім замкненні. Саме тепер кінець року і українсько-американський бизнесмен, сповняючи такий шляхетний український обов'язок може його зробити з меншою трудністю для себе. Коли б так тільки сто українських бизнесменів стали Членами-Основниками ДУК справа була б розв'язана відразу.

Ми апелюємо до тих родин, що втратили своїх найдорожчих на війні, чи тих, що хотіли б пам'ять своїх найдорожчих увіковічнити в українській всенаціональній установі, щоб своїх найдорожчих пам'ять утривалити членством Основника чи Добродія ДУК. Краще не можна б зробити їх пам'ять вічною.

В Ню Йорку, в найкращій частині тої метрополії світу при вулиці 65-тій близько Сентрал Парку пишається Палац Польської Науки, уфундований одним польсько-американським бизнесменом. Знову ж дня 2 грудня ц. р., недалеко, бо при 86-тій вулиці відкрито Дім Російської Культури, уфундований теж одним із російсько-американських бизнесменів з дедикацією: „щоб ані один росіянин не пропав для Росії в цій метрополії світу". Американсько-українські бизнесмени, американсько-українські установи, пам'ятаймо, щоб ми не були гірші від інших, бо наша національна гордість не менша від національної гордости та прив'язання до рідної культури польського чи російського бизнесмена, тим більше, що потреби українського народу куди більші від їх потреб.

Зголошення в Члени-Основники чи в Члени-Добродії Дому Української Культури слід слати на адресу: Shevchenko Scientific Society, 50 Church St., R. 252, New York 7, N. Y.

На ту ж установу слід виставляти чеки чи моні ордери.

М. Ч.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЕНЦИКЛОПЕДІЮ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Теперішні умови:

За цілість оправлену в трьох томах 33.00 дол. Перша вплата не менше 15.00 дол.

Після появи цілости книгарська ціна буде 45.00 долярів.

Вже друкуються останні випуски, тож це вже останні тижні приймання передплати по нижчій ціні. Користайте з нагоди: — присилайте передплату!

По інформації і з передплатою прохають звертатися на адресу:

M. Shlemkevych
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U. S. A.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Генерал Шандрук між українськими ветеранами в Торонті

18. листопада 1951 завітав до Торонта з Ню Йорку ген. Павло Шандрук, щоб промовити на Всеукраїнськім Протестаційнім Вічу проти російських імперіялістів, яке відбулося в Мессей Гал за тритисячної участи українського громадянства і представників Москвою поневолених народів, які теж прилучили свій протест проти червоного і тепер підготовлюваного російського імперіялізму і висловились за повну суверенність Соборної України, як теж всіх інших народів східної і середньої Европи.

З тої нагоди ген. Шандрук відвідав і Українську Стрілецьку Громаду, якої Відділ ч. 1. саме відбував свої місячні членські збори, на яких було понад 100 членів. Генерал прибув в супроводі заступника чолови Головної Управи УСГ і голови Братства Карпатських Січовиків д-ра С. Росохи і сот. Андрія Палія. Членство Відділу УСГ, яке складається з колишніх вояків армії УНР, УГА, УСС-ів, Карпатської Січі, УПА і І. Української Дивізії УНА, сердечно привітало свого генерала і на команду Старшини Відділу С. Теребуша „Струнко!" вшанувало його вставанням з місць.

Генерал сказав своє привітне слово, яке українське воїцтво вислухало стоя, а відтак на прохання д-ра С. Росохи п. ген. Шандрук сказав про загальний стан української військової справи. Ген. Шандрук підкреслив, що він є настроєний дуже оптимістично, бо українська військова справа стоїть добре, а стан українського воїцтва задовільний. Висловив надію, що цей стан ще поліпшиться, бо на чолі українського воїцтва стоїть і керує українсько-військовою справою ген. М. Капустянський, який є відомий не лише як український громадський і політичний діяч, але теж як військовий фахівець, який саме ту справу припильнує і порушить там де потрібно. На прохання, пор. Косини ген. сказав про І. Дивізію УНА.

Потім продовжувались членські збори УСГ на яких пробирались організаційні справи. Принято 8 нових членів і на основі постанови Надзвичайного З'їзду УСГ, що відбувся в Торонті 20. і 21. жовтня, вибрано пор. Вол. Шелеста редактором Стрілецької Сторінки в „Новому Шляхові", яка має місячно появлятися. Редактором Ювілейного Альманаху Української Стрілецької Громади з нагоди її 25-літнього існування, вибрано д-ра С. Росоху.

Крім цих важливих рішень обговорювано програму Академії в пам'ять 30. Річниці Базару, яку влаштовує Відділ УСГ і Братство Карпатських Січовиків 2. грудня о год. 2:30 в Авдиторії УНО в Торонті, як теж справу Річних Загальних Зборів, які мають відбутися 30. грудня 1951 р.

Збори пройшли в надзвичайно дружній і діловій атмосфері і закінчились відспіванням „Не пора, не пора!"

Микола Миговйч

ВІД В-ВА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

В-во прохає Всіх Вельмишановних Передплатників, зокрема Відділи Українського Народного Союзу, не непокоїтися, коли досі ще не всі одержали перший том Енциклопедії. Адміністрація висилає книжку регістрованою посилкою і не було випадку пропажі. За те трапляються випадки звороту при недокладній, знищеній по дорозі, або зміненій адресі. Всі ці випадки спокійно вияснюються і всі передплатники будуть заспокоєні.

Одночасно інформуємо, що другий том Енциклопедії оправляється, а з третього друкуються останні випуски.

За всіми інформаціями і з передплатою прохають звертатися на адресу:

M. Shlemkevych
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U. S. A.

РОЗШУКИ

Пошукую стриєчну сестру Дмитра Ендек, по мужу називается БЕРИЗОВСЬКА, з міста Комарна. Хто знає про нюо, або вона сама, прошу писати до:

JULIA ENDEK KISAREWICH
10 Benham St., Bristol, Conn.

Михайло Львівський пошукує ОЛЬГУ ПАВЛЕНКО, котра перебувала в Німеччині в таборі Ettlingen і виїхала до Америки. Хто знає про неї, або вона сама, прошу писати:

MYCHAJLO LWIWSKYJ
3435 Preble Ave., Pittsburgh 33, Pa.

КУРСИ — НАУКА

ПОВІДОМЛЕННЯ

Уважаючи вишкіл інтелігенції на техн. фахівців і підшукання для неї відповідної праці, як один з способів поліпшення її стану Товариство „Волинь" в Ню Йорку улаштовує під кер. інж. д-р К. Церкевича,

ЛЕКЦІЇ ТЕХН. КРЕСЛЕННЯ

для підготовки бажаючих на техн. креслярів. Спосіб навчання—індивд. і збірний, або кореспонденційний для провінції. Одночасно „Волинь" порозуміється з ам. фірмами, в справі затруднення нових креслярів. Зголошуватися в орг. реф. A. KOSTECKYJ, 1122 Hancock Street, Brooklyn 21, N. Y. Управа.

ПЛАСТИНКИ - РЕКОРДИ

ВАКАЦІЇ

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАД-Комітету, адресу якого подано при кінці.

* * *

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19977 Микола і Марія Шуля шукають сина Сергія Шуля, ур. 20 вересня 1923 у Мельтополі в Україні.

19978 Володимир Голуб шукає таких осіб: Володимира Бачик, Михайла Андрух, Стефана Берко, Івана Берко і Михайла Берко з села Малковичі пов. Перемишль.

19979 Стефан Коваль, син Андрія шукає тітку Петришин (дівоче назвиско) з Стерава пов. Доброміль.

19980 Михайло Петришин, син Яцка з с. Жовчів п. Рогатин шукає Андрія Гривнака і Івана Санаґурського з родинами.

19981 Микола Туркач, з с. Стара Сіль пов. Самбір шукає вуйків Михайла Затварського і Миколу Карлик, що виїхали до ЗДА перед 1. світовою війною.

19982 Василь Дашкевич з с. Буберки п. Ліско Шукає брата Івана. В 1946 р., мав перебувати в м. Гамбурґ, Німеччина.

19983 Йосиф Дерблюк, син Насці рідних Евгена і Андрія Куць, Стефана Іваночок, Андрія Білявського зі села Гнилиці Великі, пов. Нове Село.

19984 Павло Кондратюк, син Михайла і Анни зі с. Гаї Дітковецькі, п. Броди дятька Пилипа Кондратюк і його родину.

19985 Андрій Лахоцький шукає Марію Федак з дому Габла і Паладію Скородинську, які виїхали до ЗДА перед 1918 р. та Василя Лахоцького з с. Черемка п. Сянік.

19986 Михайло Федів з Калуша брата Стефана, ур. 1929 р. В 1944-45 р. був у м. Дрезден, Німеччина.

19987 Іван Грицько, син Миколи дятька Дмитра Грицька, який виїхав в 1922 р. до ЗДА зі села Калачарівка, п. Тернопіль.

19988 Ілько Серкез з села Сернки, п. Бібрк а брата Петра та Стефана Зарічного.

19989 Міхалінка Галай з села Дібринів Анну з дому Дубик і Михайла Дубик.

19990 Василь Цвеюк з села Хлібчина, п. Коломия шваґра Василя Федорів з родиною.

19991 Стефан Ралько з села Стрильбичі, п. Львів вуйка Олексу Бабій і односельчан Івана Янів, Івана Хить, Миколу Добруцького та Фрузину Фурдичку, дочку Василя.

19992 Текля Малащак з с. Літина, пов. Дрогобич сестру Марію, яка була в 1940 р. в Шангаю.

19993 Клим М. Мазур Івана Дорошенка.

19994 Стефан Грінченко, ур. біля Чигирина двоюрідну сестру Агафію Орефіренко, яка в 1949 р. була на острові Куба.

1995 Олена Черепаха Лідію Ерденберґер, ур. 13. IX. 1937 р. З Німеччини виїхала до ЗДА (м. Клівланд).

19996 С. Снидик Ксеню Марчук Самборська), яка прибула до ЗДА приблизно в 1910-1911 рр. до Ню Йорку.

19997 Іван Ворона Миколу і Александру Саміло та Стефана і Геню Шабатуру.

19998 Михайло Бурдин свого вуйка Михайла Юртина з с. Вижня Бистра, Карпатська Україна, який мабуть перебуває в Канаді.

19999 Ольга Стебло з села Білка, п. Іршава, Карпатська Україна, односельчан і знайомих.

20000 Павло Кравчук сестру Любу Камінську, що до війни жила в Клівленд, Огайо.

20001 Владислав Ступір з с. Милятин Старий, пов. Камінка Струмілова сестру Маланку Кубант і брата Василя.

20002 Ольга з Баланчуків Влех вуйка Фома Баланчук, сина Пантелиймона і Аграфіни.

20003 Іван Барна з с. Кільцява, п. Ліско брата Дмитра Барна і сестру Теклю, зам. Баранчик.

20004 До Таборових Управ усіх таборів в Німеччині та Австрії: Просимо оголосити, що Андрій Когут пошукує сестрінка, сина Михайла Скучут з с. Стара Скварова, п. Жовква.

20005 І. Ремез рідних Маркіяна Фисуна і Василя Лебідь.

2006 Д. Коломийчук Стефана Свачія.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛ

В. Гришко. — Дві російські акції — одна українська відсіч. (Доповідь, виголошена на зборах Ньюйорської філії ДОБРУС 20 жовтня 1951.). Нью-Йорк. 1951 („Демократичне об'єднання бувших репресованих українців з-під Совєтів — ДОБРУС") 56 стор.

Зміст: І. **Російська антиукраїнська акція в большевицькій формі.** Любов до України в СССР — „злочин", любов до Росії — „совєтський патріотизм". Большевицьке винищування Росії і російського народу, як окремої етнічної-расової групи в СССР. Брак російського супернаціоналізму розглядається як брак „совєтського патріотизму". Ідеалізація російських царів і полководців. В СССР нікого не репресується за російський націоналізм, навпаки репресують за брак цього російського націоналізму. Цифри і факти про становище росіян і українців в СССР. Дві системи поневолення в СССР — одна для росіян, друга для неросіян. Росіяни пани на Україні. Масові депортації українців, народовбивство, голод і зменшення українського населення на Україні. Росіяни — панівна нація в СССР. Совєтська влада в СССР — російська влада.

II. **Російська антиукраїнська акція в антибольшевицькій формі.** Російські самостійники оголошують українських самостійників „врагами народа". І знову „не было, нет и быть не может". Російська еміграція аплодує большевикам за нищення України. Злочинні розрахунки російської еміграції на большевицьку практику в Україні. Російські спекуляції на „плебісциті" — глум над українцями. Одна єдина українська відсіч.

В кінці брошури вміщено заяву зборів ДОБРУС'у в справі російських антиукраїнських акцій на Батьківщині і на еміграції.

Доповідь ця відзначається чіткістю, ясністю і логічністю викладу, документальністю і переконливістю доказів і арґументів. Оперуючи фактами, автор обґрунтував свої спростовання невірних тверджень білоемігрантських російських журналістів і політиків в українській справі.

Д-р Матвій Стахів. Гетьманський режим у 1918 р. та його державноправна якість. Ню Йорк — Детройт — Скрентон. 1951 („Українська Вільна Громада в Америці. Політична Бібліотека ч. 2.). стор. 60.

Основні думки: Українська Держава відродилася як держава демократична з республіканською формою правління. Фактично державний переворот Скоропадського був чужою інтервенцією, яка була тільки маскована організацією українських громадян. Предок П. Скоропадського Іван Скоропадський був фігурою Москви проти законного гетьмана Івана Мазепи. Ніхто з самостійників-державників не повинен покликуватися на таку фігуру, висунену чужою московською державою проти законної влади Української Держави. Спадкового права на гетьманство ніколи не було на Україні. Гетьмана завжди обирали.

● **„Діти чумацького шляху"** Докії Гуменної. Четвертий том цього видатного роману з української підсовєтської дійсности подає правдиву і яскраву картину умов життя української інтеліґенції 30-х рр., зокрема большевицькі переслідування письменників. Тут же письменниця показала образи наймолодшого покоління українців, що, переборюючи всі впливи совєтського комуністичного виховання, твердо й непохитно стоїть на позиціях безкомпромісової визвольної боротьби за самостійну Україну. Цей том і попередні томи можна придбати у авторки: Д. Гуменна, c/o M. Бурава, 24 Аве. „Б", Ню Йорк 9, Н. Й.

● **Юрій Тис „Шлях віків"** — історичні оповідання. Вінніпеґ. Вид. „Клюбу приятелів української книжки" 1951. 128 стор. Ціна $1.25.

Україна і світ... Українці на чужині, їхні зустрічі і зв'язки з представниками західнього світу. Їхня допомога Батьківщині, — ось проблема, що зв'язує в одну цілість збірку історичних оповідань Ю. Тиса. Автор веде читача шляхами віків у давні часи нашої історії.

Друкується і до 15 листопада ц. р. вийде в світ: Л. Мосендз — „Покірна людина" — оповідання.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЙОН, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281, відбудуться в пятницю, 21. грудня, в год. 8. ввечорі, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19. Стр. Обовязком кожного члена і члениці прийти на збори і вислухати річних звітів уряду і контрольної комісії за 1951 рік. Маємо дуже важні справи до полагоджения. Члени, що не являться на ці збори, підлягають карі згідно зо статутом. Буде вибір уряду на 1052 рік. — І. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; Л. Бачинський, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 367, відбудуться 25. грудня, в год. 4:30 пополудні, в церковній галі. Просимо всіх членів прибути на збори, де буде звіт урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1952 рік. Маємо Календарі У.Н.С. і просимо їх розкупити. Буде збірка місячних вкладок. — Климишин, предс.; Деркач, кас.; М. Куба, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ВАСИЛЬ ЛУЦІВ, член Тов. Запорозька Січ, від. 367 в Рачестер, Н. Й., по довгій недузі помер 20. вересня 1951 р. Покійний родився 1882 року в Мостиці, пов. Калуш, Україна. Був членом від 1921 р. Полишив в краю жінку Маґдалину, сина Васкля й дочку Марію. Покійний був активним членом Тов. Похорон відбувся 22. вересня при участи родини, знайомих і членів. — В. Й. .!

В. Попович.

МАКСИМ РИБАК, член і довголітній урядник Бр. св. О. Николая, від. 293 У.Н.С. в Брукляні, Н. Й., помер 23. листопада 1951 р. Похорон відбувся 26. листопада з церкви св. О. Николая на цвинтар св. Івана при співучасти великого числа членів, громадян та родини. Покійний родився в селі Розворянах, пов. Перемишляни, Галичина. Покійний був надзвичайно активним громадянином, та щирим Союзовцем. Був одним з піонерів, що дали почин до громадянського і церковного життя на Савт Бруклин. Полишив у смутку жінку Параскевію, 3 синів Михайла, Василя, Володимира, та 3 невістки і 5 внуків. — В. Й. П.!

М. Демидчук, секр.

МИХАЇЛ ОЛЬШЕВСЬКИЙ, член від. 295 У. Н. Союзу в Екрон, О., помер у 62. році життя 28. листопада 1951 р. Покійний походив зі села Пяновичі, пов. Новий Самбір. Вступив до У.Н.С. в 1928 році. Полишив у смутку жінку Катерину і чотири дочки: Анну, Розалію, Гелену і Франю. Похорон відбувся 1. грудня з погребового заведення до церкви св. Павла при співучасти родини і членів Бр. Сош. св. Духа на катол. цвинтар. — В. Й. П.!

В. Пулк, секр.

Професійні оголошення

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ТАРЗАН, ч. 2735. Найшли сліди.

PRESENTLY THE TRAVELLERS ENTERED A BROAD CLIFF-EDGED VALLEY. BETWEEN HUGE ROCKS, SMALL MOUNTAINS IN THEMSELVES, THE ROAD WOUND SNAKELIKE ONWARD TOWARD OKU-ONYA.

A WHITE FLASH AT THE SIDE OF THE ROAD CAUGHT TARZAN'S ALERT EYES.

IT PROVED TO BE A CORNER TORN FROM A KERCHIEF, AND IT BORE THE EMBROIDERED LETTER "H".

2735

Несподівано подорожні увійшли на рівнину, оточену скелями по берегах. Серед них шлях вився вужем до Оку-Оня.

Ясна цятка при шляху прикувала до себе бистрі очі Тарзана.

Це був рубець хусточки з вигаптуваною буквою „Г".